

El llobregós informatiu

NÚM. 20 · OCTUBRE · NOVEMBRE 2006

EL SR. SALA, FARMACÈUTIC DE TORÀ

FESTES MAJORS: CADA VEGADA MÉS LLUÏDES

ENERGIA SOLAR FOTOVOLTAICA

TORRE DE VALLFEROSA: FORTALESA INEXPUGNABLE?

Núm 20 - octubre, novembre 2006
Revista bimestral d'informació i opinió

EDITA:
Associació del Patrimoni Artístic
i Cultural de Torà
c/ Convent, s/n
25750 TORÀ
Tel. 670 050 347

Subscripcions i publicitat:
Rosa M. Santamaria 973 473 253

CONSELL DE REDACCIÓ:
Antònia Balagué, Albert Brau, Ramon Fitó, Maria
Garganté, Fermí Manteca, Ferran Miquel, Maria
Morros, Imma Raluy, Daniel Vidal
Coordina: Xavier Sunyer

COL-LABORADORS HABITUALS
Roger Besora, Noemí Mases, Montse Miquel,
Marta Miramunt, Xavi Moreno, Montse Oliva,
Sílvia Porta, Ramon Santesmasses, Montse
Torné, Montse Vives

COL-LABOREN EN AQUEST NÚMERO
Rosa M. Bergadà, Rosa Canals, Carme Cortina,
Eva Farré, Marta Querol, Josep M.
Santesmasses, Joana i Ramon Vilamú

Fotografia: Xavier Sunyer
Disseny i maquetació: Fermí Manteca
Correcció lingüística: Marta Bagà i Marta Vidal

Subscripció anual: 12,00 Euros
A l'estranger: consultar preus
Número solt: 2,30 Euros
Dipòsit legal: L -798-2003
Impressió: Impremta Barnola (Guissona)
Tiratge: 700 exemplars

Aquest número està imprès en paper
ecològic, elaborat sense clor

<http://www.llobregos.info>
correu-e: info@llobregos.info

(≡) **ACPC** Membre de l'Associació
Associació Catalana de la Premsa
de la Premsa Comarcal

és una publicació bimestral. Hi pot
participar i/o col·laborar tothom que
ho desitgi. El Consell de Redacció no subscriu
necessàriament les opinions expressades pels autors
dels articles, que en són els responsables. La
Redacció manifesta que no està obligada a acceptar
totes i cadascuna de les col·laboracions rebudes.

Portada: La tardor es fa sentir fins i tot en
els colors, com en aquests arbres de la
Font dels Dolors.

Contingut

6

Un grup de noies i nois de Torà
han format un grup de grallers

6

El Llobregós, lloc de pas de
cigonyes migratòries

28

L'energia solar es pot convertir
directament en energia elèctrica

32

Estiuejants a la capçalera del
Llobregós

34

Festa Major de Sanaüja:
presentació de la nova geganta

51

Les cuineres del Llobregós: Mari
Prat Noguera, d'Anfesta

3	Editorial
5	Noticiari
12	... de la Vall
21	Pedagogia
23	Especial Festes Majors
28	Energia solar
30	Natura a la Vall
32	Estiuejants a la capçalera
34	La geganta de Sanaüja
35	Caminades de tardor
36	La Torre de Vallferosa
38	El ventilador
41	Agenda
42	Opinions
46	El temps
47	Passatemps
49	No em feu cas
50	Des del balcó
51	La nostra cuina
52	Foto record
53	Esports

... i a més, suplement de regal:
el Còmic de la Premsa Comarcal

Editorial

El present exemplar de LLOBREGÓS INFORMATIU arriba amb la tardor començada i amb un grapat de sentiments contradictoris que cada any es van repetint: El començament d'un nou curs, sigui acadèmic o laboral, és quelcom semblant al començament d'un nou any, amb l'agreujant que sovint, el parèntesi estival sol ser més llarg que el de les festes nadalenques, per la qual cosa la desconexió és més profunda i el desori a l'hora de tornar la feina i deixar enrere la placidesa de les hores mortes també és més gran.

El sol esmorteït de la tardor ens regala records llunyans d'aquella calor sufocant mitigada a les piscines, de l'animació de les terrasses dels bars a les nits, i d'aquelles nits inacabables de la festa major, quan volem apurar les últimes hores a la plaça, per tal de perllongar el desig irreal que sigui festa major tot l'any i s'esvaeixin així els problemes, les rutines i tot allò que ens inquieta de la nostra vida quotidiana, i que durant la Festa Major no existeix.

Hem d'aprendre, doncs, a recomençar durant la tardor. És per això que hem escollit les paraules sempre afinades del gran escriptor Josep Pla com a incentiu per a reprendre novament els curs de les nostres vides, gaudint d'aquella "normalitat" i rutina que tant ens agobia:

"El teatre del món és tan vast i tan divers i tan matisat i sorprenent, que treure una estona cada dia el cap per la finestra constitueix un inesgotable divertiment. Per a viure en els pobles amb profit s'ha de mantenir el cor en un estat d'esponjament i de tendresa, evitar el ressecament, cultivar la receptivitat viva i l'interès per la profunda humanitat que ens hi rodeja".

www.llobregos.info

AMB EL SUPORT DE

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

**COOPERATIVA
D'ARTESA**

TORÀ tel. 973 473 152

Agrobotiga: vins, olis, caves ...

Adobs, fitosanitaris

Cereals

Llavors

Pinsos

Lubricants

Jardineria

Productes de neteja

bar-restaurant

**LA CASA DEL
PA I LA COCA**

can pep

PAU VENDRELL FITÓ

ctra. d'igualada - principat d'andorra
telèfon 93 869 30 38

castellfollit de riubregós
(barcelona)

Enriqueta
perruqueria unisex
perfumeria
C/ Vall, 2 - Tel. 973 47 31 57 -TORÀ (Lleida)

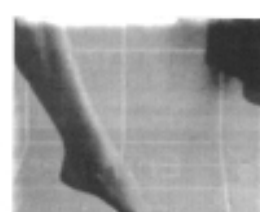

**FLECA
PASTISSERIA**
PERETÓ
Major, 2
Tel. 973 476 018
SANAÜJA
Ctra. de Lleida, 1
Tel. 973 460 458
PONTS

Restaurant - Bar
Cal Bosch
Tel. 973 47 32 12 - 25287 Ardèvol de Pinós (Solsonès)
Els dilluns tanquem, excepte els festius

JOSEP ALARCON BERNAL
FONTANERIA, CALEFACCIÓ
I AIRE CONDICIONAT

EL CONFORT
La calefacció de terra amb aigua, irradija el calor d'una forma natural, de baix a dalt, raó per la qual es considera com la calefacció ideal, permetent un màxim confort i benestar.
C/ Eras, 15 • Tel. 973 47 32 67 • 25750 TORÀ

Restaurant Rural Cal Gou

Sant Serni

cuina casolana
obert caps de setmana
tel. 973473405

Col·legi de Torà: la digestió, en anglès?

ROSA M. BERGADA

Amb el vist-i-plau del Consell Escolar, el passat curs, al CEIP Sant Gil de Torà, el Departament d'Ensenyament li va aprovar un projecte d'innovació de llengües estrangeres d'anglès per a un període de tres cursos escolars. Aquest projecte contempla la possibilitat d'ensenyar continguts de ciències naturals en anglès a cicle superior, i així ho vam començar a fer el curs escolar 2005-2006.

Vàrem treballar temes com els vertebrats, els hàbitats i la digestió. Partint de l'experimentació, com és habitual en aquesta àrea, a poc a poc i amb bona lletra vam anar aprenent no solament continguts de natura sinó que també ens vam habilitar a estar en contacte, entendre i practicar un bon grapat de llengua anglesa.

Cada vegada són més les escoles catalanes que s'inicien en aquesta pràctica docent recolzada per la Direcció General d'Innovació Educativa. En concret el curs passat vam ser 60 les escoles de Primària que hi vam participar i per aquest curs 2006-2007 es podran seleccionar fins a 200 centres nous a tot Catalunya.

Sembla que la tendència cap a un alumnat i

una societat multilingüe és cada vegada més una tendència, una necessitat i una realitat.

Podeu consultar més informació en aquestes adreces:

http://www.xtec.net/crle/pla_le/index.htm

<http://www.xtec.cat/innovacio/ppt/llengues.ppt>

Rosa Maria Bergada

Torà: homenatge a la gent gran

L'Ajuntament de Torà va organitzar el passat 17 de setembre una jornada festiva a la qual hi van ser convidades totes aquelles persones de 65 o més anys d'edat. Marta Ferrusola hi va estar present com a convidada d'honor.

La jornada va començar amb una missa a l'església parroquial, on van cantar els alumnes de l'escola de música de Torà. En acabar l'acte religiós es va inaugurar una exposició de quadres a l'oli de les pintores locals Mercè Cornellana, Maria Padullés i Dolors Torra. La diada va concloure amb un dinar i ball al poliesportiu. *Redacció*

Ivorra estrena un nou escenari multifuncional

Per la Festa Major, el municipi d'Ivorra va estrenar un nou escenari per tal de poder celebrar amb major amplitud i seguretat els diversos actes culturals, tant de la mateixa Festa Major com d'altres esdeveniments.

L'escenari, de 40 m², està format per mòduls de planxa antirelliscant, muntats sobre una estructura de ferro galvanitzat d'alçada regulable. El fet que es pugui muntar per mòduls independents el fa molt versàtil per a les diverses necessitats escèniques que es presentin, servint tanmateix per a poder ampliar l'escenari existent a la sala d'actes polivalent en cas de necessitat.

L'Ajuntament ha adquirit aquesta estructura, que ha estat proporcionada per l'empresa Consmet propietat de l'ivorrà Gaspar Golanó, davant la manca d'un escenari estable i capaç per a la població. *Fermí Manteca*

Torà ja compta amb grallers

Un reduït nombre de noies i nois de Torà han sorprès tothom creant, per iniciativa pròpia, un grup de grallers.

Malgrat que encara estan en fase d'aprenentatge ja s'han estrenat acompanyant els gegants de Torà en la cercavila de la Festa Major, aconseguint l'admiració i el reconeixement de tot el poble.

Una estrena amb nota alta, gràcies sobretot a la feina feta per Miquel Albrich, un jove músic nouvingut a Torà que, amb molta dedicació i de forma altruista, ha estat donant classes de gralla al grup durant els darrers sis mesos.

Per assegurar la continuïtat dels grallers, aquests s'integraran en l'Associació del Brut i la Bruta, entitat que organitza la festa de la Llordera a Torà. *Xavier Sunyer*

Inici de les obres de renovació dels carrers a Castellfollit

El passat dia 15 de juny es van iniciar els treballs d'urbanització d'alguns carrers a Castellfollit de Riubregós.

L'actuació consta de l'aixecament total del paviment amb la conseqüent excavació per a la renovació dels serveis urbans existents i la instal·lació dels que no van soterrats; un canvi en l'enllumenat públic; la renovació de la pavimentació, i introducció de millores urbanístiques com jardineres i mobiliari urbà.

Els carrers afectats per a aquesta fase són: carrer Sant Roc, carrer Major i passeig Guanyabéns.

El termini d'execució de les obres és de cinc mesos. L'obra està cofinançada en la seva totalitat per la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona. *Marta Querol Foix*

El Llobregós, lloc de pas de cigonyes migratòries

Enguany s'han tornat a veure cigonyes al Llobregós de pas cap a l'Àfrica, concretament a Ivorra. En efecte, a finals d'agost un grup d'unes deu cigonyes van pernoctar al campanar d'Ivorra, on van arribar a última hora de la tarda, marxant a primera hora del matí de l'endemà.

El fet va constituir un espectacle insòlit, ja que no sempre passen aquests grans ocells per la nostra comarca. Segons els experts, el camí que transiten aquestes aus procedent del nord d'Europa cap a Sudàfrica és la línia costanera de la Mediterrània, llevat que hi trobin tempestes que les obliguen a desviar-se cap a l'interior, com és el cas d'aquest any.

Per altra part, no és la primera vegada que les cigonyes, així com altres ocells migratoris, fan nit en aquestes contrades. *Fermí Manteca*

Ivorra, cada vegada més falta de serveis

El municipi d'Ivorra pateix des de fa temps una mancança en els serveis públics que es manifesta, sobretot, en les deficiències en el subministrament d'electricitat i en la falta d'un servei telefònic adequat i adaptat al nostre temps.

Pel que fa al subministrament d'electricitat, l'únic transformador de què disposa el poble pateix molt sovint talls i microtalls que fan malbé els motors de les granges i molts electrodomèstics i ordinadors personals. Per altra banda, a les vuit masies els arriba un final de línia molt apartat del transformador, per la qual cosa no disposen de la força suficient per fer anar les explotacions ramaderes; en concret no arriben a tenir 200 volts de potència, dels 220 que surten del transformador, i sempre amb fluctuacions que requereixen que aquestes masies moltes vegades hagin de funcionar amb generadors particulars.

Quant al servei de telefonia, els 50 números telefònics són subministrats per un cablejat provinent de la central de Sant Ramon amb capacitat per a 8 línies. Un concentrador a l'entrada de la població s'encarrega de distribuir les vuit línies per als 50 aparells disponibles, cosa que fa que moltes vegades quedi saturat el servei i tota la població quedi incomunicada. De fet, sempre que hi ha una tempesta, el concentrador queda inservible i les reparacions cada vegada són més difícils, ja que, segons diuen els tècnics de la mateixa Telefònica, és impossible trobar recanvis per a un aparell tan obsolet.

El servei d'Internet digital per cable -de com a mínim 256 Kbps de velocitat- és inexistent, podent connectar només a través de la línia analògica, amb una velocitat màxima de 31,2 Kbps, sempre que les línies no quedin saturades, cosa que passa molt sovint.

FERMI MANTECA

Es dona la circumstància que les dues companyies subministradores d'aquests serveis, Fecsa-Endesa i Telefònica, fa molt de temps que van invertir força diners per a millorar els seus respectius serveis a la població. Només estan a l'espera de solucionar -segons diuen- problemes burocràtics per a connectar a la xarxa general.

La companyia elèctrica (v. foto) ja fa temps que va instal·lar el cablejat i un nou transformador per a les cases i granges disseminades i la companyia de telefonia fa dos anys va fer arribar des de Sant Ramon el cable de fibra òptica i l'estació amplificadora de senyal. Totes dues empreses estan a l'espera només de fer la connexió de les noves infraestructures per a poder donar el servei. Fins i tot es parla que són problemes polítics els que estan retardant la posada en marxa d'aquests serveis. *Fermí Manteca*

Nova insonorització del local social de Castelfollit

El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya ha concedit un ajut de 3.933,55 euros per a la segona fase de la insonorització del local social, ubicat a la planta baixa de l'edifici de l'ajuntament.

La primera fase es va realitzar l'any 2005 i va ser finançada per l'Associació Juvenil del municipi.

Recordem que aquesta és una sala polivalent utilitzada per algunes entitats del poble: el grup de teatre hi assaja les seves obres, la comissió de festes hi organitza el ball de la festa major d'hivern, el CEIP Sant Roc l'utilitza per a les classes de gimnàstica, les dones hi fan cursos de ceràmica, el jovent hi prepara el campionat de tennis taula, i durant el mes de juliol s'hi fa un casal d'estiu per als més menuts.

Es preveu que les obres es faran durant el mes d'octubre. *Marta Querol Foix*

L'obra de Claudi Gómez Grau a Torà

Durant la Festa Major de Torà el convent de Sant Antoni de Pàdua ha acollit una mostra del treball del fotògraf cerverí Claudi Gómez Grau (Cervera 1907 - Lleida 1989).

L'exposició *"El treball a la Segarra segons els ulls de Claudi Gómez Grau"* té com a protagonista la figura del fotògraf i la seva tasca com a retratista no només d'una geografia concreta -la Segarra- sinó d'unes formes de vida i de treball que van caracteritzar la Catalunya de principis de segle XX.

Les fotografies exposades mostren el treball realitzat per Gómez Grau a Cervera i a la comarca de la Segarra entorn les feines del camp i els vells oficis tradicionals, com ara teixidors, forners, esmoladors, xolladors, etc.

L'activitat ha estat organitzada per l'APACT i el Museu Comarcal de Cervera. *Xavier Sunyer*

Artesania, música, foc i diversió: una altra edició de la Festa Major de Sanaüja

Entre les variades activitats que omplen de gom a gom el programa d'actes de la Festa Major sanaüjenca, la música -des de la Tarda Musical convocada per l'Associació ARCS fins a la segona edició de l'Escala en Hi-Fi, passant pels balls de Festa Major-, l'esport -amb la tradicional baixada amb bicicleta des de Santes Creus-, el foc -amb la presentació de les renovades Forces Diabòliques de Sanaüja i el, com sempre, magnífic Castell de Focs- i la diversió

-per a totes les edats, des dels espectacles infantils fins a la trobada de Gegants- han tornat a ser pilars indiscutibles de la festa.

Una altra part important se l'emporta l'artesanía, amb la massiva trobada de puntaires que aplega desenes i desenes de pobles d'arreu de la geografia catalana i el concurs de pintura, que també va omplir de color els carrers de Sanaüja el diumenge al matí. L'associació ARCS també, com cada any, va tornar a ser partícep de la festa, amb la XIII Exposició de treballs artesanals, antiguitats i fotografies diverses, que va ser inaugurada aquest any per l'alcalde de Biosca, Josep Freixes.

En aquesta ocasió l'associació -en nom de la Fundació Cultural i de Recerca Castell de Sanaüja- va donar el premi del 2n concurs de recerca a Sandra Xandri Julió, pel seu treball sobre el ferrer de tall Miquel Olivart. D'altra banda, la guanyadora del 2n concurs de treballs artesanals va ser Maria Méndez. *M. Garganté*

El parc eòlic d'Ivorra, a informació pública

Ja està elaborat el projecte bàsic del parc eòlic d'Ivorra, que s'ubicaria en els plans dels Hostalets.

Aquest projecte, fruit del conveni entre l'Ajuntament d'Ivorra, els propietaris i l'empresa constructora, constaria de 21 aerogeneradors de 2 MW de potència cada un, per la qual cosa tot el parc eòlic negreria una potència de 42 MVA.

Recentment l'Ajuntament ha procedit a posar-lo a exposició pública, a fi que es puguin presentar al·legacions, que, de ser acceptades, s'incorporarien al projecte.

Un cop aprovat per la corporació municipal pasaria a ser aprovat per la Generalitat.

Per altra part també està fet l'estudi de l'impacte mediambiental per les repercussions que podria tenir sobre la població, així com les conseqüències per a la fauna, la flora i el patrimoni arqueològic que podria quedar al descobert al llarg de la realització de les obres, per a la qual cosa s'aniria estudiant sobre el terreny els possibles jaciments que sortissin. De fet en el terme municipal d'Ivorra han aflorat molts jaciments d'època ibèrica i romana. *Fermí Manteca*

Els del 53 en fem 53 !

Tot va començar quan la Pilar Farré em va telefonar per explicar-me la intenció de fer una trobada. Tots havíem nascut l'any 53 i en fèiem 53. Em va semblar una bona idea. Després de comentar-ho, ens vam posar a preparar-ho tot. Va costar una mica d'esforç trobar un dia que caigués bé a tothom, però amb ganes i il·lusió tot és possible. I així ho vam fer.

El dia 16 de juliol vam quedar tots per anar a fer una visita a l'església del Priorat de Santa Maria de Castellfolli. La Maria Morros ens en va fer una gran explicació. Seguidament vam anar a dinar per continuar-ho celebrant. Vàrem obsequiar cadascun dels assistents amb un cànir, simbologia que venia a representar la portada de l'aigua a les cases

de Castellfolli, casualment l'any 1953.

Vàrem continuar la xerinxola i ens ho vam passar d'allò més bé i amb el desig de poder-ho tornar a celebrar un altre any. *Rosa Canals*

25 anys de capellà a Ivorra

RAMON PUJOL

El passat dia 10 de setembre Ivorra celebrà el 25è aniversari de l'arribada de Mn. Fermí Manteca com a rector de la Parròquia. El fet coincidia amb els seus vint-i-nou anys de capellà. Durant la missa del diumenge, el mossèn va tenir un record especial de l'efemèride i va recordar la seva arribada a Ivorra i els moments més importants que ha conviscut amb la comunitat ivorrana.

El Fermí va agrair l'acolliment que li van dispensar des d'un principi i que això li va servir per a integrar-se al poble i a la comarca i per a sentir-se un veí més. «*De fet -afirmà-, el meu poble d'adopció és Ivorra, on he passat quasi tota la meua vida de sacerdot i on he passat els millors anys de la meua vida. Us estimo a tots- afegí-*».

Després de la missa, el Fermí va obsequiar la gent amb l'aperitiu per tal de celebrar aquestes Noces d'Argent. La comunitat també el va felicitar i van recordar entre tots els anys viscuts. *Redacció*

Nova edició a Torà del *Mollerussa Fashion Faces*

Torà va donar el tret de sortida de la Festa Major amb el pregó de la popular cantant Núria Feliu i un nou certamen de *Mollerussa Fashion Faces*. Es tracta d'un càsting de moda organitzat per Magda Simó Models on se seleccionen nois i noies que vulguin participar com a models professionals en les desfilades de la setmana de moda de Mollerussa. *Xavier Sunyer*

Ctra. de Calaf, nau 2
25750 - TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807

AUTOCARS
Prats Serrat

Ramon Prats Serrat

TRANSPORT ESCOLAR
SERVEIS NACIONALS I INTERNACIONALS
GRUPS PARTICULARS

Ctra. de Calaf, nau 2
25750 - TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807

Hostal de Pinós

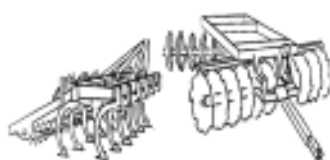
973 473 062

*Plaça del Santuari, sn
25287 Pinós*

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
BANY I COMPLEMENTS

JORDI VILAR, S.L.

Ctra. Manresa, km. 50 - 25280 SOLSONA
Tel. 973 47 2077 - Fax 973 48 2373

Tallers Porta
MAQUINÀRIA AGRÍCOLA

Josep Porta Gené
Avda. de Solsona, 22 - Tel. (973) 47 31 00
25750 TORÀ - LLEIDA

mobles
PEREZ

IL·LUMINACIÓ - DECORACIÓ - INTERIORISME

Plaça Barcelona'92, núm.3 • C/ Isidre Vilaró, 14 - 08280 CALAF (BCN) - Tel/Fax 93 868 04 28

TRANSPORTS I CEREALS
COMERCIAL ARDEVOLANA, S.L.

Casa Freixes
25287 Ardevol de Pinós (Lleida)

Tel.: 973 47 35 34

Fax: 973 47 30 14

Mòbil: 687 50 37 30

GROUP
FURAS

Furas, S.A. Cables & Cordsets

Avda. 23 de Gener, 1
Tel. 34.973.47.30.04-Fax: 34.973.47.33.49
e-mail: furas@furas.com - http://www.furas.com
25750 Torà (Lleida) - Spain

el **QUIOSC**
del passeig

Passeig Santa Colomanda, 15
Tel. i Fax 93 868 02 76
08280 CALAF

Dia del Municipi a la Molsosa

El passat dia 10 de setembre es va celebrar, com ja és habitual, una diada festiva de tots els nuclis que formen el municipi de la Molsosa. Aquest any, però, es va augmentar la festa amb la celebració del Dia del Municipi, organitzat per l'Ajuntament i el Centre d'Estudis Lacetans (C.E.L.).

Els actes varen començar al matí, al centre social de la Molsosa, amb unes paraules de l'alcalde, Marià Torra, i de la representat del C.E.L., Neus Muijal. Seguidament, el regidor Ferran Miquel va fer una xerrada sobre l'església vella de Santa Maria de la Molsosa i el romànic. Per acabar, la regidora M. Alba Puigpelat va presentar i comentar el tema "*La Molsosa, terra de transició*", amb l'ajuda d'una presentació informàtica i on, a partir del paisatge més quotidià, feia un recorregut pels fets històrics i culturals, així com geològics i naturals que a través dels segles han conformat la fesomia de la nostra terra des de la prehistòria fins als nostres dies.

Després de la missa celebrada a l'antiga església de Santa Maria, es va fer un dinar popular molt concorregut i els actes varen acabar amb un ball amenitzat pel músic Jordi Casellas. *Ferran Miquel*

Massoteres exposa les seves cabanes de volta

MARTA VIDAL

Els dies 19 i 20 d'agost, dins de la programació de la Festa Major, en una sala del restaurant Can Massoteres es va instal·lar una mostra fotogràfica de totes les cabanes de volta del municipi.

L'organització de la mostra va anar a càrrec dels veïns del poble Antoni Batlle, Miquel Marina i Joan Villorbina, que van recórrer tot el terme municipal per identificar i treure imatges de totes les cabanes que posteriorment van exposar.

El treball va servir també per a la identificació i documentació històrica d'aquests elements d'arquitectura popular a càrrec de la historiadora que elabora l'Inventari del patrimoni arqueològic, arquitectònic i artístic de Massoteres, promogut per la Fundació Jordi Cases i Llebot i que es preveu que estigui acabat l'any vinent.

L'exposició fotogràfica va ser una excel·lent iniciativa per tal de donar a conèixer aquest patrimoni, sovint oblidat, i per reivindicar la seva conservació. *Dani Vidal*

Nova temporada a Ràdio Altiplà

Ràdio Altiplà inicia la nova temporada el dissabte 7 d'octubre i aquesta serà la seva programació dels dissabtes, que es repetirà els diumenges en el mateix horari:

A les 9:05, *La Setmana al Punt*, notícies de la setmana. A les 10:05, *3X3 Cocodril*, programa de música i notícies dels anys 60, 70, 80 i 90, presentat per Albert Malla. A les 11:05, *3X3 Unamicadetot*, programa magazine presentat per la jove promesa de la comunicació David Palacios. A les 12:05, *3X3 Magazine*, conduït pels tres presentadors de la casa, Vanessa Grau, Dessi Husillos i Gerard Trench, i molts altres col·laboradors que ja anirem descobrint.

Acabat aquest programa, al voltant de les 13:20, hi haurà *L'Informatiu de l'Altiplà*.

Al mateix temps es mantenen els programes *Els Amics dels meus Amics*, dissabte de 4 a 5 de la tarda; *MarxaCat*, dissabte de 7 a 2/4 de 9 de la tarda i dimarts a partir de les 9 del vespre (repetició); *Radiodiscomobil*, dijous i dissabte de 9 a 10 del vespre; *Dance Music*, divendres de 10 a 2/4 de 12 nit i dimecres de 9 a 11 del vespre (repetició), i les *Notícies al Punt*, després dels informatius de COMRàdio.

Esperem, doncs, que aquesta programació sigui del gust dels oients i esperem els seus suggeriments a radio.calonge@diba.es o bé al telèfon 93.868.00.90. *Ramon Fitó*

UNA NOIA SAHRAUÍ AL LLOBREGÓS

Avui, el Llobregós ha anat a visitar la Mercè Mas i el Toni Pinós, la família acollidora de la Sel-lembouha, una nena sahrauí que des de fa tres anys passa els estius aquí, a casa nostra.

Perquè els lectors ho sàpiguem, de quin poble sou?
Som veïns de Torà.

Com i per què vau anar a buscar la Sel-lembouha?
A través d'una família d'aquí, de Torà, que ens va proposar si volíem acollir un nen o una nena sahrauí l'estiu del 2003.

Com va ser l'acollida?

El primer any va ser difícil: els primers dies no ens enteníem gens i ella no havia sortit mai de casa seva, així que era una adaptació total per les dues parts.

S'enyorava?

El primer any, sí, però ara ja no.

Ha estat una experiència positiva?

Sí, moltíssim. Per a nosaltres és una filla i els primers anys, com que no teníem fills, era com una preparació per a la paternitat.

Ara teniu un nadó...

Sí, ara en tenim un de propi, però ella continua sent una filla i la germaneta gran de l'Arnau.

Com se la va prendre, l'arribada de l'Arnau?

Molt bé. Estava contenta. Ja ho sabia i n'havia vist alguna fotografia, així que no li va venir de nou.

Heu anat mai a casa de la nena?

Sí, hem estat dos cops als campaments. S'ha de dir que no són al seu país, els sahrauís. Com que són un poble perseguit, fa trenta anys que viuen en camps de refugiats al desert d'Argèlia. La vida hi és molt dura, hi manquen molts serveis... Aquí llencem un munt de

coses que allà els fan falta. Gràcies a l'ajuda humanitària poden sobreviure a aquesta dura realitat.

Quina família té, la Sel-lembouha?

Els seus pares i dos germans més, una noia i un noi. Ella és la tercera. Viuen en tendes, "haimes", i construeixen habitacions amb sorra compactada al voltant de les "haimes".

Com és la seva alimentació?

Es basa en cuscús, llegums, arròs, patates, carn de cabra, camell i, en alguna ocasió, pollastre.

Tenen aigua als campaments?

El govern sahrauí els subministra aigua en camions cisterna. Omplen uns dipòsits que tenen al costat de les "haimes".

Què beuen?

La beguda típica és el te. Tots en beuen, petits i grans. Com que són gent molt acollidora, al voltant del braser es pren un te que pot durar tota una tarda. Consta de tres etapes: el primer, amarg com la vida; el segon, dolç com l'amor; i el tercer, suau com la mort.

Què xoca més quan vas a veure'ls?

Quan vas allà, ells t'ho donen tot. Amb tantes mancances com tenen sempre t'ofereixen alguna cosa i te la donen sense res a canvi.

Us agradaria que es quedés aquí per sempre, la Sel-lembouha?

Sí que ens agradaria. No com a filla, perquè ja té uns pares, però sí acollida i que estudiés aquí, fins que

fos gran i decidís per ella mateixa el que volgués fer, si tornar o quedar-s'hi.

Alguna cosa que volguéssiu afegir...

Un desig que tant de bo es pogués veure realitzat i que fos aplicable als dos pobles, al nostre i al seu: Catalunya i el Sàhara, lliures.

Ens ha agradat molt de tenir aquesta conversa amb el Toni i la Mercè. Meravellats pel que suposa aquesta obra, ens acomiadem, tot i desitjant-los que la vida els sigui favorable a tots plegats, molt especialment a la Sel·lembouha.

Alexu Pinós Mas

EL SÀHARA OCCIDENTAL

Superfície: 266.000 Km². Aproximadament la meitat de la Península Ibèrica. El Marroc controla dos terços del Territori.

Fronteres: Marroc (Nord), Algèria (Est), Mauritània (Est i Sud), Illes Canàries (Oest).

Població (2003): 261.794 habitants.

Llengua: Les llengües oficials són l'àrab i l'espanyol (segon). La varietat dialectal àrab pròpia de la zona, entre el sud del Draa (Marroc) i nord de Mauritània, rep el nom de hassanía.

Religió: Islàmica. La RASD és un Estat no confessional.

Recursos: País semidesèrtic, dividit en dues regions, Saguia el Hamra i Riu d'Or. Posseeix una de les majors reserves de pesca del planeta (el tractat de pesca de la UE amb el Marroc la inclou, malgrat la prohibició de les lleis internacionals), però la seva major riquesa és la mineria. La mina de Bu-Craa és considerada el major jaciment de fosfats del món. També existeixen prospeccions petrolíferes i de gas. La població dels camps de refugiats depèn de l'ajuda exterior per a la seva supervivència, principalment de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats (ACNUR), Comitè Internacional de la Creu Roja (CICR), Programa Mundial d'Alimentació (PMA) i d'ONG's.

Més informació: www.ub.es/solidaritat/observatori/sahara/sahindex.htm

Taller SANTI SANAÜJA

Ctra. Guissona, s/n
Tel. 973 47 61 31
Mòbil. 636 32 86 16
25753 SANAÜJA (Lleida)

C/. Escots, 6 Sanaüja Tel. 973 476 163

BLAI GABINET DE SERVEIS, S.L.

PONTS - Tel. 973-460-500

TORÀ - Tel. 973-473.155

GESTORIA

ASSEGURANCES

LABORAL - FISCAL

COMPTABILITATS

LLIBRERIA - PAPERERIA

GRAELLS

Sant Joan, 2 - Tel. 889 82 40

08280 CALAF

JAUME CULELL GRAU

PINTURA I DECORACIÓ

Tel. 973 473 573 Mòbil 658 89 16 43

TORÀ (Lleida)

Perruqueria
Ma. Elena

Perruqueria Home - Dona

C/ Orient, 6, 1er, 2a.
Telf. 973 47 32 91

TORÀ

FORMIGEST S.L.

CONSTRUCCIONS

Plaça del Vall, - 25750 TORÀ (Lleida)

QUEVIURES
«LA FACINA»

M. ROSA TARRUELLA

C/ VALL, 4

TEL. 973 473 006

TORÀ (LLEIDA)

assessoria
COFISCO
S.L.

Plaça de la Creu, 3 - 25750 TORÀ (Lleida)

tel. / fax 973 47 33 17

e-mail: cofisco@teleline.es

VENDA DE:
OLIS, LUBRICANTS
I GRASSES

ESTACIÓ DE SERVEI

MÁS

SERVEI A DOMICILI DE GASOILS

Ctra. d'Andorra, s/n
Tel. 973 47 35 81
25750 TORÀ

ISIDRE SALA I JUNYENT, FARMACÈUTIC DE TORÀ

25è ANIVERSARI DE LA SEVA MORT

ALBERT BRAU I BAGÀ

El dia 6 del passat mes de setembre s'han complert 25 anys de la mort d'Isidre Sala i Junyent que fou durant 40 anys farmacèutic titular de Torà.

Les generacions més joves no sabran molta cosa de qui va ser el Sr. Sala, com així era conegut i tractat. Per a tots ells i per als altres que sí el vam conèixer i tractar, a continuació farem un esbós biogràfic d'aquest toranès d'adopció en complir-se els vint-i-cinc anys de la seva mort.

No tindria massa sentit aquest treball, ni apareixeria de ben segur a les pàgines de LLOBREGÓS INFORMATIU, si el Sr. Sala s'hagués circumscrit únicament al seu espai professional. Però resulta que la seva trajectòria vital va ultrapassar -i molt- el seu àmbit d'actuació farmacèutica per a projectar-se, quan no impulsar, moltes activitats socials i/o lúdiques de la nostra vila. Seguim-lo.

- MATANÇA
- ELABORACIÓ
- DEGUSTACIÓ

www.casamagi.com
cosco@viladetora.net

*és ben trist néixer "loci"
maleeixo el destí
que m'ha fer tan fastigós,
tan lleig, tan sonso i "garri",
però sobretot, tan gustós.*

J. Vilagran 1991

QUATRE GENERACIONS AL SERVEI DEL CLIENT

Plaça de la Creu, 7 - Tel. 973 473 051 - 25750 TORÀ (Lleida)

Isidre Sala i Junyent (Castellbell i el Vilar 1911, Torà 1981) va nèixer en el si d'una família treballadora i als 6 anys es va traslladar amb la seva família a Barcelona, a la barriada de Sants, on més tard va llicenciar-se en farmàcia gràcies a una beca patronal i al treball que feia quan tenia hores lliures. Durant molts anys i fins que va arribar a Torà va ser soci de l'Orfeó de Sants i del seu Esbart Dansaire. També va practicar l'excursionisme i, per si no n'hi havia prou, va estudiar radiotransmissió a la famosa Escola Radio Maymó.

El mes de setembre del 1940 el Sr. Sala va comprar -ajudat pel seu amic i farmacèutic Miralles, de Vilafranca- l'antiga farmàcia que havia estat propietat de Josep Esteve i Soler a la plaça del Vall i va instal·lar-se, solter, a Torà. L'any 1944 es va casar amb la toranesa Maria Parcerisas amb la qual va tenir tres fills: Jaume, Robert i M. Montserrat.

I aquí comença la particularitat i el motiu d'aquest espai biogràfic. Ja els anys 1941-42 va col·laborar activament amb un grup teatral que representava els Pastorets al saló Recreo. Ell estava a cura de la tramoia i era l'encarregat de la part fotogràfica que, a diferència dels sistemes de flaixos actuals, aixecava

Esbart Dansaire Torà

La creació, l'any 1948, de l'Esbart Dansaire Toranès va ser per obra i gràcia del Sr. Sala

Grup de nens i nenes acompanyats del Sr. Sala i de Francesc Mases

LLIBRERIA ROVIRA

*Estanc
Videoclub
Papereria
Objectes de regal*

LA VANGUARDIA

Mª Rosa Mases Riu
P/Vall, 16 Torà (Lleida)
Tel. i fax: 973473340

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

Plaça del Pati, 4
25750 TORÀ

telèfon
973 47 30 83

Miramunt

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

una polseguera notable en activar el magnesi per il·luminar la fosca dels interiors. Al llarg dels anys següents, fins a principis dels 50, va col·laborar amb el grup escènic toranès en un seguit d'obres representades al saló Recreo, remodelat l'any 1943.

Simultàniament i impulsat per la seva afició sardanista i de ballets va començar a ensenyar a ballar sardanes l'any 1942. Jo, junt amb cinc o sis més, vaig ser un dels seus primers alumnes. En certa manera, aquesta va ser la llavor que uns anys més tard va donar el fruit d'una colla sardanista a Torà, però això ja no entra en l'espai que avui li dediquem.

Però el que avui ens interessa i és motiu d'aquest treball és la creació l'any 1948 de l'Esbart Dansaire Toranès per obra i gràcia del Sr. Sala que hi va posar més que els cinc sentits. El tret

Els components de l'Esbart l'any 1949

de sortida, el bateig de foc, es va produir el dia 1 de setembre de l'esmentat any 1948. Aquell dia de Festa Major i acompanyat per l'orquestra Joloch va tenir dues actuacions, matí i tarda; amb tant d'èxit que la seva trajectòria des d'aquell moment va esdevenir imparable. Al llarg de gairebé vint anys l'Esbart va esdevenir omnipresent en qualsevol festa toranesa.

La trajectòria de l'Esbart va viure la millor època durant els dotze anys que van del 48 al 60, amb un total d'entre seixanta i setanta exhibicions no sols a Torà i rodalies sinó a localitats més allunyades com Guissona, Cervera, El Miracle, Palau d'Anglesola, Tortosa...

SERVEIS FUNERARIS DE TORÀ, BIOSCA I SANAÏJA

FUNERÀRIA MONTANER DE CALAF

SERVEI PERMANENT 24 HORES

Avda. de la Pau n° 12 CALAF tel. 938698548 - 938698491 - 938680011

REPRESENTANT A TORÀ

LLUÍS SOLÉ MONTAÑA I TERESA MIRASÓ PASCUET

C/ Sant Gil n° 1, 2on, 4ª edifici Moli. Torà telf 699373274

REPRESENTANT A BIOSCA I SANAÏJA

ANTONI PARRA LÓPEZ

C/ Vilas s/n. Sanaüja tel. 973476078 - 679483950

AGRIPLANT HUGUET S.L.

Reforestacions **ah**

Tallades de millora

Estassada de matolls

Tef. 938698019

Van ser uns anys d'activitat dansaira frenètica on van intervenir, sempre amb sis o vuit parelles, molts nois i noies de Torà que s'hi anaven incorporant amb el pas del temps. Val a dir que l'acompanyament musical sovint corria a càrrec de l'esmentada orquestra Jolonch i, quan coincidia amb Festes Majors, amb altres orquestres contractades per a l'ocasió. Algunes vegades també va estar acompanyat a l'acordió pel músic toranès Francesc Mases. Després de l'any 1960 la seva activitat va decaure i amb intermitències va arribar fins a l'any 1967, quan per un acord amb la "Sección Femenina", que havia impartit un curset a Torà propi de la seva orientació política, l'Esbart va participar, prèvia selecció provincial, en una exhibició a TVE el dia 11 de desembre d'aquell mateix any. Aquesta va ser la traca

Actuació als estudis de TVE en 1967

Un grup de dansaires, a punt d'iniciar una de les actuacions de l'Esbart

ESBROSSAR - VORERES
MARGES DE BARDISSES
BRANCADA FORESTAL

A TOTA BROSSA

Josep Mª Comas Canal (Casa LA POBLA)
tel. 973299371 fax. 973473156 - 25287 PINÓS (LLEIDA)

Joan Closa i Flores (Casa LA PERA) tel. i fax 973473156
25287 ARDEVOL DE PINÓS (LLEIDA)
e-mail: closasoler@terra.es

Cal Prat

Cal Prat - Allotjaments rurals
Piscina climatitzada
El Soler s/n
08281 Calonge de Segarra
Telf. 650936400 - 938698784

final de l'Esbart. Com que les coses no duren sempre, com que canvien els gustos i la dinàmica de la vida imposa les seves lleis inexorables, al final dels anys seixanta l'Esbart va deixar d'existir.

Però aquell esperit de companyonia, que s'havia generat en el si del grup durant aquells vint anys, va reviure l'any 1981 amb motiu de la jubilació professional del Sr. Sala que aquell estiu havia traspassat la farmàcia. Sense que ell ho sabés ni pogués intuir-ho, els antics dansaires li estaven preparant un homenatge previst per al dia 12 d'octubre. I estant amb els seus preparatius, el Sr. Sala va morir el dia 6 de setembre als 70 anys. A manera d'homenatge alguns antics dansaires portaren el taüt amb les seves despulles des de la seva casa fins a l'Església.

No quedaria complert aquest apunt biogràfic del nostre personatge si no féssim esment de la seva personalitat, del seu tarannà i del seu caràcter. Sempre compromès amb la trilogia familiar, professional i sociològica. No descobreixo res al dir que era tingut per home de molta paraula i poc donat a la broma i a la ironia. Era tot d'una peça i sense dobles intencions. Una persona en la qual podies confiar absolutament. Un apunt anecdòtic de com era de seriós i linial em porta a assenyalar, si em permeteu la llicència, una part de conversa que vaig tenir-hi amb ocasió d'un tema referit al comerç de Torà i a la implicació de tots els afectats. *"Has de pensar, Albert, que jo no sóc comerciant; sóc un llicenciat en farmàcia"*, va dir-me sense un punt d'acritud, amb tota naturalitat. Vaig pensar que tenia raó.

Sigui aquest treball un reconeixement explícit al complir-se els vint-i-cinc anys del seu traspàs.

El setembre de 1981,
després de jubilar-se,
el Sr. Sala va morir,
mentre els antics dansaires
li preparaven un homenatge

Una de les danses típiques tradicionals

MTM ADVOCATS

Dret de família - mercantil - successions

Ens desplaçem on et vagi millor
93 869 98 20

LA DANSA DELS PRIORS I PRIORES DE SANT GIL

Com cada any s'ha celebrat la dansa dels Priors i Priors de Sant Gil, en el marc de la Festa Major de Torà. Després de la Missa solemne, presidida pel rector i concelebrada per quatre capellans més, la comitiva es va desplaçar a la plaça del Pati, on va tenir lloc la tradicional dansa.

Oferim diferents aspectes de la festa, a la qual va assistir també la corporació municipal en ple i el diputat provincial, Sr. Gené.

Els nous priors elegits per l'Ajuntament

Casats: Jaime Culell Grau i Angel Porta Viladrich
Soters: Ferran Rossell Lavaquiol i Sergi Tasies
Escolà
Solteres: Judit Salcedo Asensio i Clara Viladrich Pla

SERVEI DE GASOIL A DOMICILI

**TALLER DE REPARACIONS
DE VEHICLES**

**TALLER AGRÍCOLA
NOGUEROLA**

Ctra. de Torà, s/n
Ardèvol de Pinós

Telèfon:

973 47 35 84

SANT TORNEM'HI !

Comença un nou curs, ja estem posant a punt tot allò que necessitem per poder-lo afrontar. Alguns el començaran amb la recança que l'anterior no va anar tot el bé que hom esperava i d'altres amb la tranquil·litat que dóna haver complert el objectius. Tant els uns com els altres han de començar amb un propòsit optimista i positiu, amb ganes d'arremangar-se i anar a totes. És un nou curs i tot és gairebé diferent a l'anterior. Estrenem una nova etapa i per tant l'oportunitat de posar en marxa nous propòsits i mirar de mantenir-los durant tot el curs. Si és així, la satisfacció personal ens farà pujar l'autoestima.

Tampoc cal proposar-se un munt d'activitats perquè llavors és molt més difícil mantenir-nos constants a l'hora de dur-les a terme. Cal avaluar prèviament tots els propòsits i assegurar-nos que estan al nostre abast.

En iniciar el nou curs hem de planificar bé les estones que dedicarem a les diferents activitats. Totes necessiten el seu lloc i el seu temps: activitats extraescolars, deures, estones per estar en família, estones per jugar amb els amics...

Sempre que iniciem qualsevol cosa o activitat hi ha un impuls que és la il·lusió que en els primers moments ens fa tirar endavant. Però la il·lusió tota sola no ens farà aconseguir els nostres objectius. Després d'una primera empena cal posar-hi allò que se'n diu esforç per anar assolint els objectius proposats. En el cas de l'estudi, cal tenir al dia tots els treballs, és dir, cada dia revisar tots els deures, repassar allò que ja s'ha donat o avançar deures o lectures, gairebé com un hàbit. A nivell d'activitats extraescolars s'ha de mantenir una constància, no val dir avui no hi vaig perquè estic cansat o tinc molts deures o no em ve de gust. Ens vam comprometre a

fer una activitat i hem de ser conseqüents amb la nostra decisió. Per això, quan apuntem els nostres fills a fer alguna activitat ens hem d'assegurar que realment la volen fer i que no ho fan perquè els seus amics també la fan.

Quan els nostres fills pleguen d'estudi no queden totes les hores que voldríem, però ben planificades segur que trobarem temps per a tot, sobretot si hi posem grans dosis de qualitat per a la poca quantitat.

TALLERS *Art*
Gargantè

Ctra. Barcelona - Andorra, s/n
25750 TORÀ (Lleida)
Telèfon 973 47 34 21

Josep Viladrich

Pintura i Decoració

Carrer Occident - Tel. 973 473 455 - TORÀ

- Fred industrial i comercial
- Instal·lacions
- Manteniment i reparacions
- Instal·lacions d'aire condicionat
- Rètols lluminosos

**GAR
FRED**
c. de b.

C/ Convent, 12
25750 TORÀ

Tel. i Fax. 973 473 387

Gimnàs
TORÀ

Us ofereix:

loga
Aeròbic
Manteniment
Ball de saló

Av. Solsona, 49 - 25750 TORÀ

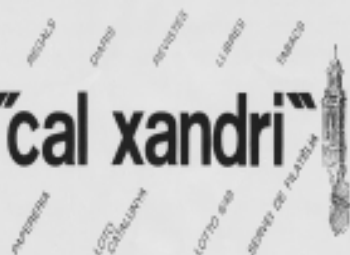
Tel. 973 473 506
637 714 105

iberCaja

Al seu servei

Plaça La Creu, s/n
25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 47 32 27

"cal xandri"

Sant Jaume, 33
tel. 938698168
08280 CALAF

EXCAVACIONS DUOCASTELLA, S.L.

CASTELLTALLAT - Tel. 93 743 30 52 - Tel./Fax 973 473 163
08263 SANT MATEU DE BAGES (Barcelona)

Finques Rosa Prat

C/ Moré nº 27
25753 Sanaüja
tel. 606868233

<http://www.fiquesrosaprat.com/>

Finques Rosa Prat és una empresa familiar dedicada a la compra-venda de cases, pisos, masies, terrenys, etc. Us ajudem realitzar amb satisfacció la compra-venda del vostre immoble. Nosaltres ens encarreguem de tot.

LA MOLSOSA:

FESTA MAJOR LLUÏDA I PASSADA PER AIGUA

TEXT: FERRAN MIQUEL

FOTOS: DOLORS DUOCASTELLA

El sopar de germanor

La Festa Major de la Molsosa va començar el dia 12 d'agost. Prop de 100 persones van sopar i ballar fins a la matinada amb el jove Ignasi Pons. Aquest any van estrenar una nova pista provisional que és el paviment de la nova sala polivalent en construcció.

Durant els dies de la festa hi va haver una exposició de puntes, brodats i una mostra de les

antigues tovalloles casolanes usades quan es portava la comunió a casa d'un malalt. L'exposició estava emmarcada en la simulació d'una habitació decorada amb mobles i estris d'època.

El diumenge dia 15 d'agost es va fer la missa solemne a la parròquia, cantada per la coral d'Aguilar de Segarra, que va oferir un concert en finalitzar l'ofici. A la sortida, vermut per a tothom.

El ball de tarda va ser tan concorregut que el local social no va poder acollir tota la gent. L'anècdota de la vetllada va ser que, a causa de la intensa pluja, en un moment del ball va començar a entrar aigua i va quedar el local inundat. Tothom va haver d'ajudar a treure l'aigua per poder continuar ballant, menjar coca i veure cava.

En fi, una Festa Major ben lluïda i passada per aigua. Sort de la col·laboració de la gent per superar l'inesperat aiguat.

Una exposició reeixida

El Local Social

El vermut de Festa Major

CASTELLFOLLIT: UNA GRAN FESTA MAJOR

El pregó de la Festa Major, a càrrec de la Maria Morros

Va començar amb l'emocionat pregó de Maria Morros, que ens va sensibilitzar cap a l'esperit de joia i de germanor que es troba al cor i és la raó de ser de la Festa Major.

Al llarg de sis dies, un programa alhora complet i variat va aconseguir grans i petits. D'una alta qualitat i, podem afegir amb comprensible orgull, la immensa majoria d'elles efectuades per gent vinculada al poble de Castellfollit, la qual cosa les fa més entranyables, es van anar succeint les activitats pròpies d'aquests dies: exposicions, havaneres, cercavila, sardanes, concerts, gala musical, balls de tarda i de nit, animació infantil, caminada popular, torneig de tennis, de tennis taula, futbol, sopar de germanor...

Havaneres de qualitat

Concert del cantautor Albert Fibla

Castellfollit ha gaudit aquest any
d'una Festa Major de luxe,
superant fins i tot
les expectatives creades
l'any anterior

Exposicions de pintura a Ca l'Adela

Especial menció de tres esdeveniments

El concert de Cant Líric al Priorat de Santa Maria, amb l'actuació del baríton Vicenç Esteve, el tenor Salvador Carbó, la soprano Mireia Dolç i el pianista Xavier Dolç va ser, un cop més i resumint-ho en una sola paraula, exquisit.

Al matí, després de la missa, al mateix priorat i per tercer any consecutiu, els nostres petits grans artistes ens van oferir, producte del seu esforç, il·lusió i entusiasme per la música, un concert molt bonic on van posar de manifest els seus progressos musicals.

De la gala musical cal destacar el treball excel·lent dels participants sota la impecable direcció de Carme Sala.

JOSEP M. FREIXAS

La cercavila va reunir els petits i els grans del poble

JOSEP M. FREIXAS

El partit de futbol va ser un atractiu més de la Festa Major

JOSEP M. FREIXAS

El sopar de germanor va realçar més l'esperit de la festa

La gala va ser un èxit rotund de públic, petits i grans ens vam deixar seduir per un espectacle vibrant, equilibrat, ple de cançons carismàtiques actuals i de sempre, captivadores coreografies i interpretacions en directe.

De fet, el caire participatiu d'aquest i altres esdeveniments va propiciar que es visqués amb especial força allò que dèiem que és l'esperit d'una festa: el compartir, la confraternitat.

ELISABET ROMERO

Concert dels nostres petits grans artistes a Santa Maria

ELISABET ROMERO

Ens ho hem passat molt bé.
Felicitem des d'aquestes pàgines
la Comissió de Festes
per una Festa Major esplèndida
que ha tingut tant de ressò

ANFESTA: UNA FESTA MAJOR MOLT ANIMADA

La Festa Major d'Anfesta se celebra sempre el primer diumenge d'agost i aquest any, com és habitual, ha estat molt animada i amb una gran participació en tots els actes

Ja el dissabte al vespre la gent del poble, familiars i amics s'apleguen a l'improvisat menjador que s'ha preparat al cobert de Cal Ribera per celebrar el sopar de germanor. Unes bones amanides, mongetes amb bacallà, carn a la brasa i botifarra que, pacientment,

han cuit els homes del poble. Més tard, les mestresses de casa serveixen les taules i tenen cura que no hi falti res. L'animada conversa del sopar s'allarga fins més enllà de les variades postres i ben entrada la nit.

El diumenge, la missa solemne en honor de la Mare de Déu oficiada per mossèn Pere, de Calaf, i al final, la popular cantada dels goigs. En sortir de missa no hi falta mai la degustació d'un variat aperitiu i begudes ben refrescants.

A la tarda, i com ja és tradició, l'actuació dels Gegants i Grallers de Sanaüja fan les delícies de petits i grans (aquest acte va ser la portada del núm. 2 de la nostra revista). Segueix l'animat ball amb concursos i premis i l'obsequi d'un bon entrepà de pernil per a tots els assistents.

Tradició, gastronomia, bona disposició, alegria, cooperació... són alguns dels molts ingredients que no han faltat en aquesta Festa Major. Per molts anys a tots!

ENERGIA SOLAR FOTOVOLTAICA

En el capítol anterior ja es va descriure el funcionament, les característiques i els beneficis que suposa l'energia solar tèrmica. Aquest, però, no és l'únic aprofitament energètic que podem fer del sol. L'energia solar es pot convertir directament en energia elèctrica. Aquesta tecnologia s'anomena energia solar fotovoltaica.

La placa fotovoltaica

La conversió fotovoltaica es basa en l'efecte fotoelèctric, és a dir, la transformació directa de l'energia lumínica que prové del sol en energia elèctrica.

La cèl·lula solar està fabricada amb silici, un material semiconductor. Aquest es disposa en un conjunt de capes que sota l'acció d'un camp magnètic dirigeix els rajos de llum i crea un altre camp magnètic obtenint energia.

Per obtenir potències utilitzables per als aparells elèctrics de mitja potència, cal unir un cert nombre de cèl·lules en el que s'anomena placa fotovoltaica.

Com tota instal·lació solar, el funcionament òptim es dona quan les plaques estan orientades al sud amb una latitud igual a la del lloc, en el cas de la Vall del Llobregós uns 40-45°.

Instal·lacions

Existeixen dos tipus d'instal·lacions solars fotovoltaiques:

Instal·lacions autònomes o aïllades de la xarxa elèctrica: permeten disposar de corrent continu o corrent altern (equivalent a la xarxa elèctrica) en llocs on la xarxa elèctrica no arriba.

Instal·lacions connectades a la xarxa elèctrica: on l'electricitat generada es ven a la xarxa general.

Una instal·lació fotovoltaica autònoma pot cobrir

el 100% de les necessitats elèctriques d'un lloc. Aquestes són útils en llocs on no hi arriba la xarxa elèctrica o en llocs on el cost per portar l'electricitat és massa elevat.

Aquestes instal·lacions normalment s'apliquen per a l'electrificació d'habitatges allunyats de la xarxa elèctrica, aplicacions agrícoles i ramaderes (bombeig d'aigua, sistemes de reg, il·luminació de granges...), senyalització i comunicacions (senyalització de carreteres, repetidors) i enllumenat públic (carrers, monuments..)

Les instal·lacions connectades a la xarxa són les que produeixen electricitat i la subministren a la xarxa.

Avui per avui, les companyies estan obligades a comprar l'electricitat generada per energies renovables a un preu força més alt del que nosaltres comprem a la xarxa. Aquestes bonificacions han fet créixer el nombre d'instal·lacions els darrers anys, ja que és una bona font d'inversió.

Les instal·lacions connectades a la xarxa poden ser fixes o mòbils.

Les fixes són les que, per exemple, s'instal·len en les teulades de granges i naus industrials convenientment orientades al sud.

Les mòbils o els seguidors són els que, muntades sobre un suport, segueixen la llum del sol al llarg del dia. Els seguidors aprofiten molt més els rajos solars i, per tant, generen més energia elèctrica. El conjunt de seguidors ubicats en un mateix emplaçament s'anomena "hortes solars" o "camps solars".

Ja existeixen camps solars a la zona de les Garrigues i Pla d'Urgell. Gairebé sempre aquests es construeixen en sòl rústic perquè és més barat.

L'impacte visual que generen és considerable i fins ara no hi ha cap normativa que reguli on i on no es poden construir. S'està pendent que d'aquí a poc temps no es puguin fer allà on hom vol sinó que els camps solars hagin de ser pròxims a granges o polígons industrials.

Preus, costos i subvencions

Per fer-se una idea de l'ordre de magnitud, per obtenir 1kW són necessaris uns 8 m² de plaques. Una instal·lació solar d'aquesta dimensió pot costar entre 6.000 i 10.000 euros. L'amortització de la inversió, considerant els preus actuals de l'electricitat, és aproximadament d'uns 10 anys, mentre que la vida útil de la instal·lació és de, com a mínim, 20 anys.

Actualment existeixen subvencions per a l'electrificació rural mentre que per a la fotovoltaica connectada a xarxa hi ha les bonificacions en la compra de l'electricitat obtinguda per fonts renovables.

Algunes conclusions...

L'energia solar fotovoltaica és una bona manera de produir energia neta i no contaminant. A més a més pot resultar atractiva com a font d'ingressos a llarg termini.

L'energia solar tèrmica, presentada en el capítol anterior, no suposa cap font d'ingressos. No obstant això és una gran font d'estalvi.

Cal que aprenguem a valorar l'estalvi igual que el benefici (que sigui el mateix guanyar-ne 15 que estalviar-ne 15), ja que el problema energètic actual no és la producció d'energia, sinó la creixent demanda. Dit d'una altra manera, seria bo fer el màxim consumint el mínim. I això s'aconsegueix utilitzant eficientment les coses que tots nosaltres tenim a l'abast: tancant els llums quan no siguin necessaris, ventilar a l'estiu, tancar portes a l'hivern, construir habitatges bioclimàtics, etc... Això de l'estalvi energètic pot ser molt ampli... però es basa en el sentit comú de tots i totes.

LES PAPALLONES DEL LLOBREGÓS

Les papallones constitueixen l'ordre més nombrós d'insectes, conegut com a lepidòpters, i la seva activitat, que s'incrementa amb l'arribada de la primavera, dura fins a finals de la tardor. Durant aquest llarg període, guardeixen els camps amb colors diversos i exhibeixen dissenys alars espectaculars plens de vida i originalitat.

Passen per un procés de transformació, anomenat metamorfosi

El món de les papallones és enigmàtic, fascinant i complex a la vegada, i per això cal diferenciar-lo en dos: les papallones diürnes (*Ropalòcers*) i les nocturnes (*Heteròcers*).

Les diürnes dormen amb les ales tancades en un pla vertical damunt del cos, tenen les antenes acabades en forma de massa, la seva activitat és diürna i necessiten escalfar les ales per poder iniciar el vol. En canvi les nocturnes dormen i descansen amb les ales col·locades en un pla horitzontal, les seves antenes són fines i filamentosos i volen de nit, tot i que també les trobem al matí.

Ja de ben petits hem tingut curiositat per aquests organismes i hem pogut observar i apreciar, per exemple, com les erugues passen per un procés de transformació, anomenat metamorfosi, i es converteixen en papallones adultes. Realment són quatre les fases del seu cicle biològic: ou, larva (o eruga), crisàlide (o pupa) i adult (imago). Curiosament, per saber quan han de passar d'un estadi a l'altre, capten el fotoperíode i es guien per la temperatura, humitat i pressió atmosfèrica, entre d'altres factors.

El cicle biològic pot durar des de poques setmanes, apareixent, d'aquesta manera, un gran nombre de generacions, com seria el cas de la papallona del rave (*Pieris rapae*) i de la mostassa (*Pontia daplidice*), fins a alguns anys.

També cal tenir en compte el polimorfisme sexual existent entre els mascles i les femelles. La majoria de mascles es caracteritzen per tenir les ales d'un color més viu, ja que són els que persegueixen a les femelles per tal de començar la dansa nupcial i aconseguir l'aparellament. En canvi, les femelles acostumen a tenir colors poc vistosos (ex. marró) per passar més desapercebudes, evitant així els depredadors, i poder acabar executant la seva tasca, que és la de dipositar els ous en aquelles plantes que serviran per alimentar les larves que en sortiran.

Les larves o erugues es caracteritzen per tenir gran varietat d'ornamentacions (pèls urticants, espines, protuberàncies), que dificulten l'operació de ser engolides pels depredadors, i de colors: des de tons apagats, que faciliten el camuflatge, fins als més vius, advertint de la seva possible toxicitat. Fins i tot existeixen erugues que desprenen una

forta olor desagradable que també resulta ser molt efectiva. Aquestes s'alimenten voraçment de les plantes nutrícies, per tal de créixer ràpidament i acumular reserves suficients per preparar-se pel següent estadi, la crisàlide. Durant la crisalidació, estaran en repòs aparent fins que detectin que les condicions ambientals són òptimes, moment en el qual es convertiran en adults. Aquests es caracteritzen per desenvolupar una espècie de trompa que els serveix per succionar el nèctar de les flors, contribuint, així, a la seva pol·linització.

Les papallones han adoptat amb gran èxit diferents estratègies de supervivència, entre les quals cal destacar la migració. En l'itinerari marcat on estic duent a terme l'estudi i seguiment d'aquests insectes, només he identificat una espècie migradora (*Vanessa cardui*), que comença a migrar del nord d'Àfrica a principis de la primavera, passa per Torà amb abundància durant tot el mes de juny i es dirigeix cap al cercle polar àrtic. Aquesta espècie colonitza qualsevol hàbitat favorable que troba durant la ruta migratòria i la seva descendència també migrarà, contribuint així a noves colonitzacions, encara que molts d'aquests individus no arribaran al seu destí. Els processos

reproductius i dispersius segueixen fins que arriba el fred, moment a partir del qual tots els exemplars moren.

Un altre comportament interessant és la relació de simbiosi que s'estableix entre algunes espècies de les conegudes com "blauetes" i les formigues. Aquestes papallones disposen d'una glàndula que segrega una substància dolça amb un contingut elevat energètic que provoca una forta atracció de les formigues, les quals s'aprofiten d'aquesta substància, a canvi de protegir les erugues dels depredadors i paràsits. En alguns casos, a més a més, aquest comportament ha evolucionat cap al parasitisme, essent les larves de les papallones les que s'alimenten de les larves de les formigues.

A partir de les dades registrades durant aquests darrers 7 anys, he pogut comprovar que, evidentment, les activitats agrícoles i forestals han contribuït notablement a la disminució del nombre d'espècies i/o d'exemplars, i sobretot, que els cicles biològics es veuen totalment afectats per les condicions i variacions climàtiques provocades directament o indirectament per l'acció de l'home.

ESTIUEJANTS A LA CAPÇALERA

En el número anterior de LLOBREGÓS INFORMATIU publicàvem un extens reportatge sobre el caràcter estiuejador de la nostra Vall. Avui presentem la mateixa característica de la capçalera del Llobregós. La Molsosa, a la comarca del Solsonès, veu nèixer el nostre riu i ens ofereix paratges encisadors i una riquesa patrimonial impressionant. L'escrit ens presenta una família que s'enamora de Prades de la Molsosa i hi estableix la seva segona residència.

Era l'any 1979 quan el Jaume Sala i la seva esposa, l'Elena Rovira, van arribar a Prades de la Molsosa amb la seva família. Buscaven una casa, prop de la seva residència habitual que és Manresa, que els servís per passar els caps de setmana i les vacances. Cal Jepet van creure que era la casa que buscaven; els va agradar el lloc i la situació, però l'estat de la casa deixava molt que desitjar. Per això el Jaume de seguida va preguntar a un veí si hi havia paletes al poble. El veí va respondre que n'hi havia i que eren bons, els de cal Barri. Això el va tranquil·litzar. Amb il·lusió, molta idea i l'ajuda dels paletes, ha dut a terme una rehabilitació de la casa i l'entorn, que llavors només devia intuir. Un cop acabades les obres més precises per habitar la casa, els veïns de Prades i la Molsosa els varen organitzar una festa de benvinguda amb l'entrega d'un petit obsequi commemoratiu.

Tota la família, que ja incloïa les filles, gendres i néts i nètes, van aprofitar les estades que hi feien per integrar-se al poble participant en tota mena d'actes com les festes majors i les caramelles, la fi de les quals el Jaume lamenta. El poble va acollir amb joia, però també amb una certa sorpresa aquells primers "turistes" que venien perquè els agradava la pau i el benestar que s'hi respirava. Des del primer moment es van fer estimar pels veïns, que agraïem aquell tracte franc i proper que els caracteritzava. Aviat van ser uns més del poble, a qui la resta trobàvem a faltar si algun divendres al vespre no vèiem les llums enceses de la casa. Això ens feia sentir més sols i aïllats aquell cap de setmana. El Jaume ens confessa que aquells van ser uns anys plens d'il·lusió, d'anades i vingudes i de reformes a la casa, dels quals només l'entristeix el record de la pèrdua de la seva esposa, l'Elena, que tant havia fet

perquè la casa de Prades fos una realitat. Després, amb el temps, refaria la seva vida al costat de la Maria, avui la seva esposa, que amb el seu caràcter determinant i resolutiu ha significat per a ell un nou impuls.

Al Jaume li agrada recordar les dificultats dels inicis. Quan van arribar, a Prades només hi havia un telèfon públic a Cal Palà i era l'únic mitjà per trucar o per rebre trucades. La carretera que duia fins al poble

no estava asfaltada ni els carrers pavimentats. No hi havia xarxa de clavegueram ni de distribució d'aigua i les cases del poble es repartien l'escassa quantitat que durant les sequeres de l'estiu donava un pou proper. Fou per això que aquell primer any i algun altre varen haver d'omplir la cisterna amb l'aigua que els pujava el Jaume de Cal Serra de la Molsosa amb la cuba. Ens explica que valora molt la realitat actual del poble, que no

només ha superat totes aquelles mancances sinó que amb l'ajuda de les administracions i l'esforç de la iniciativa privada, avui és capaç d'ofertar allotjaments a través de diverses modalitats de turisme rural. Creu que tot això, junt amb la presència d'altres nouvinguts, ha d'ajudar a superar un cert despoblament que també ha sofert d'ençà que ells van arribar. La via turística que ells varen encetar pot donar una nova embranzida si es continuen fent les coses bé.

Agraeixen la sort que van tenir de trobar una casa al costat d'aquest poble de carrers estrets i situat amb harmonia damunt un turó amb un entorn acuradament humanitzat.

Recorden amb pena l'incendi del 1998 per l'agressió que va suposar i la impotència que els va fer sentir. Diuen que almenys els queda la presència no llunyana dels Pirineus, amb el Pedraforca i la imponent cinglera de Busa, que es divideixen des de Prades. Quan l'atmosfera és neta, cap a l'est, es mostren nítids, retallant l'horitzó, els "queixals" del Collsacabra, més enllà de Vic.

FESTA MAJOR DE SANAÜJA: LA PRESENTACIÓ DE LA GEGANTA, LA SORPRESA MÉS ESPERADA

La presentació de la nova geganta -reproducció de la que hi havia abans de la Guerra Civil- va donar el tret de sortida a la Festa Major de Sanaüja, en un acte que va destacar per la seva emotivitat, amb la presència del geganter més veterà del poble, Joan Abellana, i d'altres persones grans que van contribuir a documentar l'aspecte que tenia la geganta antiga. La música i el ritme de grallers i geganters van arrodonir una nit ben especial. A tots els que han fet possible aquest somni, moltes i moltes gràcies. *Maria Garganté* (Fotos Ramon Codina)

CAMINADES DE TARDOR

Les caminades de tardor de Torà tenen per objectiu donar a conèixer, tot caminant, l'entorn natural i el patrimoni artístic de la Vall del Llobregós.

Els recorreguts solen ser curts, de poc desnivell i d'una durada d'entre 3 i 4 hores, en funció de les visites i descansos. Aquest any hem escollit sis recorreguts nous.

RECORREGUTS

15 d'octubre. Ruta de Vilamajor. Desplaçament amb vehicles fins a Vilamajor (Cabanabona). Caminada de dues hores per camins visitant l'atractiu nucli antic de Vilamajor.

22 d'octubre. Ruta de Calonge. Desplaçament amb vehicles fins a Calonge de Segarra. Caminada d'unes dues hores per camins visitant el castell i església de Calonge i el nucli de Sant Pere de l'Arç.

29 d'octubre. Ruta de l'EIN. Desplaçament amb vehicles fins al mas Puig-arner (Sanaüja). Caminada d'unes dues hores i mitja per l'espai protegit de l'EIN del Llobregós.

5 de novembre. Ruta de Sant Just d'Ardèvol. Desplaçament amb vehicles fins al mas Soldevila. Caminada d'unes tres hores i mitja per les obagues d'Ardèvol visitant Sant Just.

12 de novembre. Ruta de Sallent. Desplaçament amb vehicles fins a Sanaüja. Caminada d'unes dues hores i mitja fins a la torre de guaita de Sallent.

19 de novembre. Ruta de Gispí. Desplaçament amb vehicles fins a Vicfred. Caminada d'unes 3 hores i mitja visitant els nuclis de Viver, Gispí i Comabella.

Els temps assenyalats són aproximats, sense comptar aturades i visites. Tots els desplaçaments es faran amb vehicles particulars. No es dona cap avituallament. La participació és lliure i no organitzada, per tant l'APACT no es farà responsable de cap dany que puguin patir els caminants que prenguin part en aquesta activitat.

Hora sortida: 9.30 hores

Lloc de sortida: Plaça de la Font de Torà

Més informació: info@apactora.org

Telèfon: 670050347

*Us agraïeix la
vostre companyia.*

Fins aviat.

Plaça d'Hostal, 1
Telèfon 973 47 30 00
25750 Torà (Segarra)

LA FERA DOMESTICADA

Sembla ser que l'emblemàtica torre de Vallferosa haurà de rebre en els propers temps un nombre creixent de visites, procedents dels estadants i viatgers de la Segarra i el Solsonés, i aquest deu ser el motiu pel qual s'estan condicionant algunes infraestructures, com ara l'entramat d'escales de fusta per facilitar l'accés a l'esmentada torre. En la fotografia es pot veure part de l'obra en qüestió, i així ja no cal entrar en detalls descriptius.

Sí que m'agradaria fer una breu reflexió a la vista de l'impacte que es produeix, que considero perturba l'entorn i desmereix en gran manera a la pròpia torre.

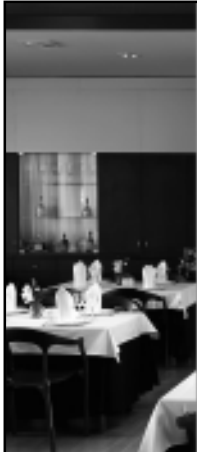
Ara que conclou l'Agenda 21 pel desenvolupament sostenible comarcal, ara que s'està treballant en la confecció dels Catàlegs del Paisatge, ara que certa fundació elabora un projecte de conservació a la vall del Llobregós... ara no n'hi ha prou amb redactar tríptics on es ressaltin les dimensions de l'admirada torre, o es detalli la seva ubicació en un paratge de nom mític, la vall ferosa. Per altra banda, també sentim a parlar de la importància de potenciar la qualitat turística a la nostra comarca. Però no ho entenc. De quina qualitat es parla? De la qualitat física de l'ampla rampa d'accés a la torre en la que no s'ha estalviat material? De la suposada sensació de confort en pujar per la ziga-zaga d'esglaons de fusta tractada? Siguem coherents. Ben pensat, la fusta sobrant es podria haver utilitzat en la substitució de les llates d'alguna teulada, o en l'apuntalament de certes construccions en estat precari que podem trobar a l'històric termenat de Llanera.

En un edifici singular com és aquesta torre, hauria calgut un tracte de major sensibilitat. Estem en un entorn rural, no pas en un parc temàtic. La qualitat es cultiva, i per això caldria un major exercici de modèstia,

començant per potenciar la qualitat en els petits detalls i en les particularitats, procurant aplicar els recursos adequadament i eradicant els exagerats deliris de grandesa. No és fàcil, però fer-ho així és anar a la recerca de la qualitat real.

Vindran noves generacions que valoraran la justa mesura de les coses, l'encertat equilibri de formes i proporcions, en front de tanta indiferència. S'adonaran de la potent fragilitat de la nostra torre (la seva torre) i de la brutal discordança dels elements ara adossats o sobreposats, i consideraran la ferma possibilitat de substituir aquesta desencertada estructura de fusta. Aquesta mateixa estructura que, contradictòriament, ben aviat caldrà inaugurar.

gran SOL

RESTAURANT
especialitzats en banquets

www.restaurantgransol.com
Carretera de Manresa, 100
25280 Solsona (Lleida)
973 48 10 00

FORN DE PA

Argerich

Plaça de la Creu, 13 - Tel. 47 31 79 - TORÀ

PUJAR A LA TORRE AMB COTXE!

MARIA GARGANTÉ

Com em va agradar l'expressió "*la fera domesticada*" de Josep Maria Santesmasses, per referir-se a l'escala-artefacte que "llueix" des d'aquest estiu la torre de Vallferosa!

De seguida em va venir al cap l'original disseny del cartell i dels tríptics del Curs d'Arquitectura Popular que l'associació del mateix nom organitza cada any: s'hi veia un Seat 600 "escalant" perillosament el castell de Malgrat, bonic llogarret vora el Sió, prop de Cervera. Vaig preguntar als organitzadors pel significat d'aquesta imatge que m'havia "xocat" una mica. Volien fer referència, molt encertadament penso jo, a l'obsessió que tenim avui per arribar a tot arreu -per arribar-hi en cotxe, més concretament-. No se'm va fer difícil, llavors, imaginar-me un turisme o tot terreny mirant d'escalar d'aquella manera la vertiginosa verticalitat de la torre. El primer pas està fet: ja hi podem accedir mitjançant una aparatosa escala i sentir-nos estadants d'excepció del magnífic edifici medieval.

Ja sé prou que el meu escepticisme pot no ser del gust dels experts en "didàctica del patrimoni" o dels arquitectes, que pensaran en apropar el monument al visitant i facilitar-ne una millor comprensió. Doncs bé, ras i curt, difícilment podrem imaginar-nos com es podia viure en aquella torre si, una part important de la seva idiosincràsia, que és precisament la seva inaccessibilitat, queda desvirtuada per una pròtesi que ens permet grimpar-hi a plaer.

I amb tot això no penseu pas que prefereixo que la torre caigui en l'abandonament, no és això; només

vull dir que les amenaces que pot patir el patrimoni són moltes i de diversa índole: la incúria i l'abandonament n'és una, però la seva exposició i explotació massiva i mancada de sensibilitat n'és una altra de ben contundent.

ESCALA PROVISIONAL ?

La nova escala de fusta instal·lada a la torre de Vallferosa provoca veus crítiques per les seves exagerades dimensions.

Certament, és força sorprenent que el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya hagi autoritzat aquest tipus d'accés i pretengui deixar-lo permanent.

Cal tenir present, però, que l'escala només és imprescindible mentre durin les obres de consolidació de l'interior de la torre, perquè hi puguin accedir els empleats que hi treballen. Res impedeix que, un cop acabada la restauració, l'escala es desmunti i la torre torni a tenir el mateix aspecte visual de sempre.

Aquesta reflexió és necessària, ja que hem de tenir molt present que aquesta no és una torre de

guaita més. Per una casualitat de la vida ens ha pervingut sense cap tipus d'alteració de la construcció original i en un relatiu bon estat de conservació.

Es tracta d'una construcció única dintre del romànic europeu, un autèntic tresor. Massa valuós com per malmetre'l visualment amb una escala com la que hi ha ara, i massa delicat com per explotar turísticament les seves entranyes.

Possiblement el més prudent seria que, acabades les obres, la torre no tingués cap tipus d'accés permanent. De tenir-lo, es farà realitat la dita del toranès Josep Maria Santesmasses quan afirma amb molt d'encert que "*s'haurà domesticat la fera*".

Xavier Sunyer Blanc

EL VENTILADOR

Diu que era un home que tenia el costum de fumar-se un cigarret abans de dormir. En acabar, l'ofegava en un got d'aigua, el tirava per la finestra i es ficava al llit. Però veus aquí que un dia es va equivocar: va apagar el cigarret en un got d'aigua, el va tirar damunt del llit i ell va saltar per la finestra.

Alguna cosa semblant podria passar-li a qualsevol català despistat el dia de Tots Sants, dia de recordar els nostres familiars i amics traspassats i jornada d'eleccions al Parlament de Catalunya. Pot molt ben ser que, despistadament, porti la papereta al cementiri i el ram de flors al col·legi electoral. Però no és d'estranyar que es triés aquest dia per fer les eleccions, tenint en compte que la proposta venia del president Maragall. És una més de les seves *maragallades*.

I què us en sembla dels partits polítics i dels seus programes electorals? Realment, es veu que aquesta gent de la política professional viuen al núvols, no toquen de peus a terra i volen convertir el poble en el seu servidor. Tant els de la dreta, com els del centre com els de l'esquerra, tots són conservadors. Ells treballen per conservar el seu lloc de treball i el seu estatus de privilegi.

Únicament hem pogut trobar un partit polític amb un programa coherent i us en farem cinc cèntims:

OBRES PÚBLIQUES: S'ha de desdoblar l'Eix Transversal, de manera prioritària el tram Manresa-Cervera, amb la construcció d'un enllaç nou que donarà accés a la nova carretera per la carena dels Hostalets-Vicfret-Guissona. Així mateix, millorar el traçat de la carretera de Torà a Sant Ramon. Totes les carreteres de les diputacions han de passar a ser de la Generalitat i els camins rurals municipals han de ser traspassats a les diputacions.

AGRICULTURA I MEDI AMBIENT: Partint de la base que els agricultors no són paràsits de la societat, cal que progressivament s'eliminin els ajuts europeus i vagin pujant els preus dels seus productes perquè es puguin guanyar la vida amb dignitat. Així mateix han de tenir un sistema d'assegurances de les collites d'acord amb els preus. Fora ZEPAS i fora vedats de caça. Es podrà caçar tots els dies de la setmana. No es podran utilitzar llavors transgèniques i queda absolutament prohibida la utilització de dispersors de iodur de plata encara que sigui per mitjans aeris.

SANITAT: S'ha de dotar el CAP de Calaf de metges suficients per poder obrir tots els dies de la setmana els consultoris de Torà i d'Els Prats de Rei. S'ha de garantir l'arribada d'una ambulància, entre 10 i 15 minuts com a màxim a qualsevol lloc de l'àrea

Transports
MOLINS

Serveis:
PLOMA - PALETITZAT - BOLQUET

Carrer Sant Gil, 1 1r-1a.
25750 TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 578
Tel. Mòbil 610 40 39 21

QUEVIURES

Francesc Llordès i Rovira
ESTANC

Plaça Major, 8 - Tel 973 476 055
25753 - SANAÜJA (Lleida)

FLORS AL PARLAMENT

ELECCIONS AL CEMENTIRI

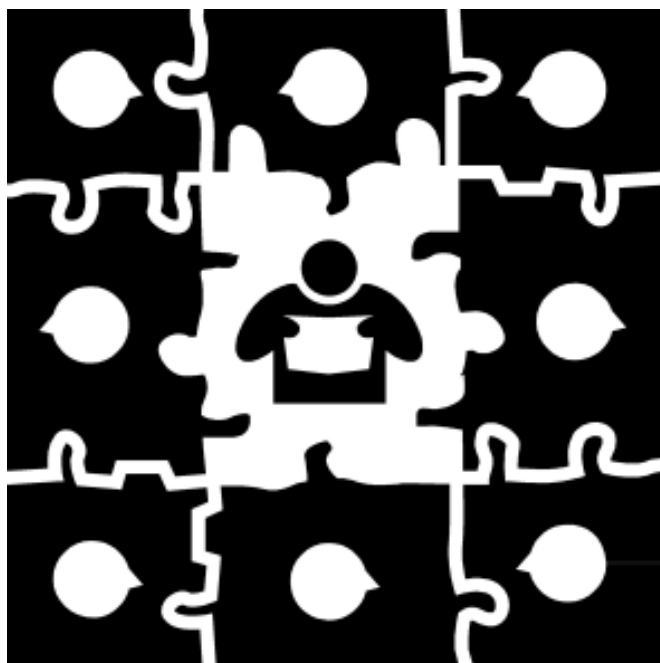
sanitària, després d'haver passat avís directament al CAP de Calaf. L'atenció sanitària a Ivorra també s'ha de millorar amb bons professionals.

TELECOMUNICACIONS: L'ADSL és un dret irrenunciable a qualsevol població de Catalunya, així com a totes les masies mitjançant la Banda Ampla Rural. Cal garantir, mitjançant els repetidors necessaris, que la TDT arribi al cent per cent de la població abans de la primavera de 2007.

MUNICIPIS: Totes les ajudes econòmiques de la Generalitat cap als municipis vindran determinades per dos barems: 50% per població i 50% per grandària de territori.

PATRIMONI CULTURAL: S'ha d'entendre com a tal, a més de patrimoni històric i patrimoni arquitectònic, totes les activitats que organitzen tantes i tantes entitats culturals i esportives, totes elles sense afany de lucre. Totes aquestes activitats han de rebre ajuts de la Generalitat amb els barems expressats anteriorment.

Aquest seria, doncs, el recull d'un programa electoral que ens ha semblat interessant per a la gent

que vivim a la Vall del Llobregós. Però manca una cosa encara. No us hem dit quin és el partit que presenta aquest programa tan suggerent.

Doncs es tracta del partit dels nostres somnis, el PRICCA, Partit Revolucionari Independentista dels Catalans Cabrejats.

Així que ja ho saps: Per la Independència i l'Autodeterminació, vota el PRICCA que és el millor! I, com deia aquell, que Déu ens agafi confessats!

VENDA - INSTAL·LACIÓ
REPARACIÓ D'ELECTRÒNICA EN GENERAL

TV-VÍDEO-AUDIO-HIFI
TELECOMUNICACIÓ
ORDINADORS
TELEFONIA

ELECTRONICA MCA

MAGÍ COSCOLLOLA ANDREU

e-mail: mca@viladetora.net

C. del Vall, 6 Tel./Fax 973473350 25750 TORÀ (Lleida)

iMaGE.
saló d'estètica

- FOTODEPILACIÓ (La depilació definitiva)
- SOLARIUM VERTICAL
- MASSATGES (Quiromassatge, drenatge limfàtic, reflexologia podal ...)
- DEPILACIÓ (cera rosa, tèbia, calenta)
- MANICURA, PEDICURA
- TRACTAMENTS FACIALS

Plaça Barcelona 92 nº 8 baixos CALAF

93 868 03 49

EXCAVACIONS GERMANS

CASES S.L.

Ramon Cases Jounou

Avda. Solsona, 8 Altell, 5
25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 473 616

Mòb. 629 285 518

C/ Escots, 30
25753 SANAÛJA (Lleida)
Tel. Fax 973 476 041

Serveis Forestals

Neteges

Aprofitaments

Venda de Llenyes i fustes
Tancats de Bestiar i Parcel·lació

Tel. 607 91 89 76

973 29 61 21

973 48 38 36

Plaça Major - Claret de Torà
tel. 973296008

Restaurant "Can Solé Xic"
Turisme rural "Cal Miramunt"
calmiramunt.claret@viladetora.net

Perruqueria
Carmen's
HOME I DONA

Depilacions, solarium...

Plaça del Vall, 8
Tel. 973 473 106
TORÀ (Lleida)

Construccions
Sant Gil, S.Coop.C.Ltda.

Av. Solsona, 8, ents 6 - Telèfon 973 473 547 - 25750 TORÀ (Lleida)

Atenció personalitzada per a avis
i/o malats, a domicili.
Servei de neteja per a particulars,
despatxos, obra nova.

Tel. mòb.: 618 72 88 59
e-mail: sad_segarra@yahoo.es

SERVEI
ASSISTENCIAL
DOMICILIARI

PLAÇA DEL VALL, 24 TORÀ (LA SEGARRA)

mail: gotic@cag.es

Telèfon 973 47 35 38

Telèfons d'interès

BIOSCA

AJUNTAMENT	973 473 241
CONSULTORI MÈDIC	973 473 528
ESCOLA	973 473 505
PARRÒQUIA	973 473 082

CALONGE

AJUNTAMENT	938 690 409
PARRÒQUIA	938 698 416

CASTELLFOLLIT

AJUNTAMENT	938 693 031
ESCOLA	938 693 011
PARRÒQUIA	973 524 039

IVORRA

AJUNTAMENT	973 524 036
LOCAL SOCIAL	973 524 100
PARRÒQUIA	973 524 039

MASSOTERES

AJUNTAMENT	973 551 426
CONSULTORI MÈDIC	973 551 226
PARRÒQUIA	973 500 213
TEL.PÚBLIC	973 550 439

LA MOLSOA

AJUNTAMENT	973 296 090
PRADES TEL.PÚBLIC	973 473 037
PARRÒQUIA	973 524 039

PINÓS - ARDEVOL

AJUNTAMENT	973 473 292
CENTRE CULTURAL	973 473 368
ESCOLA	973 473 463
PARRÒQUIA	973 473 010

SANAÜJA

AJUNTAMENT	973 476 008
CONSULTORI MÈDIC	973 476 066
ESCOLA	973 476 136
FARMÀCIA	973 476 109
GRALLERS-DIABLES	973 476 163
PARRÒQUIA	973 476 079

TORÀ

AJUNTAMENT	973 473 028
BOMBERS	973 473 380
	973 473 496
CONSULTORI	973 473 333
ESCOLA	973 473 204
FARMÀCIA	973 473 220
PARRÒQUIA	973 473 082

DIGITALITZA'T

Ja pots adquirir la revista

Llobregós
informatiu

digitalitzada en format PDF

Truca al telèfon
670 050 347

o envia'ns un e-mail
info@llobregos.info

1 CD (1 any) 25 Euros
1 CD (anys 2003, 2004 i 2005) 60 Euros

Podràs tenir la col·lecció completa
amb índex de búsqueda ràpida

HORARIS ALSINA GRAELLS

SOLSONA - LLEIDA

HORARI	ITINERARI	HORARI
06,40	SOLSONA	14,55
07,06	BIOSCA	14,29
07,12	SANAÜJA	14,23
08,35	LLEIDA	13,00

BARCELONA - ANDORRA

HORARIS	Km.	ITINERARI	HORARIS
06,45	17,00	ANDORRA	11,36
07,09	17,24	LA SEU D'URGELL	11,06
07,15	17,30	LA SEU D'URGELL	11,00
08,18	18,33	PONTS	09,57
08,28	18,43	PONTS	09,47
08,44	18,59	SANAÜJA	09,31
08,51	19,06	BIOSCA	09,24
08,56	19,11	TORÀ	09,19
09,02	19,17	CASTELLFOLLIT	09,13
09,14	19,29	CALAF	09,01
09,48	20,03	IGUALADA	08,27
10,45	21,00	BARCELONA	07,30
			21,06
			20,36
			20,30
			19,27
			19,17
			19,01
			18,54
			18,49
			18,43
			18,31
			17,57
			17,00

HORITZONS COMPLICATS

El curs polític torna a començar després d'un període de vacances en el qual no han faltat tota mena d'ensurts. I sembla que comença amb molta força! Tota la classe política, sense distincions de colors, se n'adona ara de la importància d'una qüestió que per a la societat ja fa temps que preocupa: el drama de la immigració il·legal. Aquest estiu hem vist com milers de persones han intentat arribar a les costes de les Canàries jugant-se la pell només per obtenir una vida millor que la que deixen enrere. També per les fronteres catalanes creuen cada dia milers de persones convençudes que la sort els somriurà a la primera.

La realitat, però, sempre és una altra. Ni s'acomoden d'immediat, ni tampoc resulta fàcil pels ciutadans del primer món adaptar-se als nous, sobretot si han d'obrir-se camí d'una manera irregular. Els polítics, que en moltes ocasions van una passa enrere del que la societat reclama, comencen a pensar seriosament què és el que està fallant i per què resulta tan difícil per a tothom fer-se a les noves circumstàncies.

El que per altres països de la UE com França, Alemanya o Regne Unit ja no resulta cap novetat, l'arribada massiva d'immigrants a l'Estat espanyol comença ara a ser una realitat que preocupa. Però no ha d'esfereir tant un fenomen que tard o d'hora s'havia de produir en un estat on progressivament ha augmentat la qualitat de vida i l'economia ha tingut una empenta espectacular, sinó que els polítics s'han de preocupar molt més de com gestionar-ho per aconseguir que tothom s'acomodi a les noves circumstàncies i que ningú en pateixi les conseqüències: ni els que arriben, ni els que els reben.

Hi ha coses que es poden evitar, i per això és bo mirar què ha passat en altres països, com és el cas dels greus incidents que es van viure als carrers de França, per prendre'n nota i procurar que no passi aquí. La solidaritat i la bona fe dels ciutadans ajuda i ajudarà molt a evitar-ho, però els polítics no poden pretendre que la ciutadania assumeixi unes responsabilitats que no sempre els pertocuen.

Montse Oliva

MASSOTERES TÉ PLA

Sembla que el procés d'aprovació del Pla Urbanístic de diversos pobles, entre ells Massoteres, està a punt d'acabar-se. En el cas d'aquest, hi haurà una segona oportunitat per a fer al·legacions, si es considera que no han estat recollides o que no ho han estat suficientment.

A part, Massoteres (i també Plans de Sió) obre el procediment per redactar un Pla de creixement. Això és molt important -i m'atreviria a dir que crucial- per al futur del nostre poble; amb aquest Pla es pot ordenar el més que probable creixement urbanístic, vista la influència de Guissona. Permetria reservar terrenys per a serveis, zones verdes, zones esportives, equipaments i vivendes. Permetria decidir quin tipus

de vivenda volem: cases de pisos amb blocs de formigó o vivendes unifamiliars. Així, les regles del joc estarien marcades i les haurien de respectar els ciutadans i també les administracions. Aquest procés, però, fa més necessària que mai la participació de tots; ser ciutadà consisteix en això, no en queixar-se i votar cada quatre anys. I per sort ja fa 30 anys que podem ser ciutadans plenament. Hem de tenir, tots plegats, una visió més àmplia i generosa que la del nostre *terrenyet* i pensar en els nostres interessos, però també en els de tot el poble. Val la pena participar perquè totes les opinions compten igual i val la pena que s'escoltin totes.

Montse Vives

RÀDIO
altiplà
107.2 FM
LA MUNICIPAL DE L'ALTA ANOIA
www.comemissores.com/radioaltipla
Tel. 93 868 04 09 Fax 93 868 12 34 e-mail: radio.calonge@diba.es

AGRAÏMENT DES DE CASTELLFOLLIT

A tots, volguts: ja fa uns dies que vaig rebre el LLOBREGÓS INFORMATIU núm. 19, el qual m'ha omplert d'una gran alegria en llegir les meves vivències familiars i altres, tan ben encertades que dins la meva senzillesa, crec que no em mereixia ser tan alabat.

Immensament agraït, mil gràcies us dono a tots, començant per la bona i simpàtica Maria Morros que ha fet un gran esforç en no cansar-se de

buscar i en recollir dades meves; i també a tots vosaltres que amb la vostra col·laboració i amb tot l'interès posat, heu fet possible aquesta estimada publicació.

Repeteixo, mil gràcies i del tot agraït, us desitjo que per molts anys pugueu donar vida contínuament al «Llobregós», tal com fins ara tan encertadament esteu fent.

Joan Vilamú

PLOU QUE PLOURÀS

Les gotes llisquen lentament pel vidre exterior de la finestra, com si es resistissin a arribar al final. Més enllà, l'heura es balanceja pesadament per l'excés d'aigua que li ha caigut a sobre i que encara suporta. Tot està moll: ha plogut.

La pluja té la virtut de deixar un rastre gris per on passa, ja es tracti d'una pluja d'agulles, fineta i innocent, com d'una de rabiosa i gruixuda que sembla, al vol de la imaginació, el plor d'una mena d'ogre que habita el cel i a qui li fan por els trons, per això plora.

Encara que es tracti d'una pluja d'aquestes pedants, de les que amenacen molt amb un cel ennuvolat però a l'hora de la veritat ploren poc, sense arribar ni tan sols a mullar el carrer o, al contrari, una d'aquestes pluges que semblen inofensives però que, en canvi, aconseguen que agafis el refredat del segle si goses desafiar-la caminant pel carrer mentre fa acte de presència...

En qualsevol d'aquests casos, en qualsevol forma en què la pluja pugui manifestar-se, deixa aquesta grisor tan particular, tan melancòlica i que incita tant a la mandra o a l'escalfor de la llar. Qui no ha tingut el miratge, veient ploure i estant lluny de casa, del seu sofà? Qui, sentint des del llit els plors de l'ogre esporuguit mentre els trons escarmentaven les seves

-i les nostres- orelles, no s'ha tapat fins al cap i s'ha arraulit com un cuquet dins del llit? Qui no ha vist, al contrari del qui deambula llargament pel desert i veu en l'oasi una platja tropical i, acte seguit, s'ha imaginat a ell mateix sufocat per un juliol calorós?

Miro per la finestra, creuo els braços i em limito a esperar, que mai és una espera sinó més aviat un acte d'evocació a la imaginació i, mentre ho faig, imagino tot allò esmentat i més, i penso com seríem els toranesos si, Déu no ho volgués pas, la Segarra no fos "la Segarra" sinó més aviat "la Plujosa". Que els pagesos em perdonin, però serien tantes les coses que ens perdríem si sempre plogués que no em puc estar de començar a enyorar el zumzeig dels borinots i les papallones, les poncelles presumint del seu vermell radiant i aquell sol que escalfa la finestra de la meva habitació amb els primers rajos primaverals.

Les gotes segueixen lliscant melangioses i pesades pel vidre de la meua finestra. Contra tot pronòstic, lluitant contra la imatge d'una piscina abarratada de gent, decideixo plantar cara a les gotes i agafo el paraigües: "avui toca pluja? Doncs toca pluja".

Montse Torné

**Pinsos
BAGÀ, s.a.**

Fàbrica i Oficines :
Plaça la Creu, s/n.
Tels. 973 47 30 11 - 973 47 30 86
Fax. 973 47 33 58
25750 TORÀ
(Lleida)

MERCERIA
PERFUMERIA
OBJECTES DE REGAL
CONSETERIA

Montserrat Solé Bonet
c/. Nou, 1 - Tel. 973 473 485
25750 TORÀ (Lleida)

UN ANIVERSARI PER NO OBLIDAR

El dia 18 de juliol d'enguany s'han complert setanta anys de l'inici d'una lluita fratricida aquí a casa nostra, que va durar tres anys i la propina.

Les generacions més joves -a part dels historiadors i curiosos- no saben gaire com va arribar-se a aquella situació, primer perquè no hi eren i després se'ls ha explicat de manera tangencial i partidista, amb la qual cosa ha anat quedant diluïda en el magma de les suposicions.

No pretenem entrar en els motius de per què es va produir aquella bacanal de sang i destrucció, però ha de quedar ben clar que durant aquells cinc anys que van des de la instauració de la República el 1931 fins a l'estiu del 1936 la confrontació política va ser permanent i la vessant social sota mínims alarmants. L'intent el 1932 del general Sanjurjo i les revoltes de l'octubre del 1934, sobretot a Astúries i Catalunya, van ser una mena de brou de cultiu que va ajudar, i molt, a que arribés el fatídic 18 de juliol.

Ara s'està posant molt de moda el concepte "memòria històrica" però enfocada en un sol sentit. I això és falsejar la història. Ara només es parla d'uns

perdedors, quan en realitat n'hi van haver molts d'altres que també ho van perdre tot i ningú se'n recorda. Mai, en una guerra, hi ha guanyadors. Poden haver-hi vencedors però, llevat dels aprofitats de sempre, tothom hi surt perdent. I si la guerra és "incivil" com la nostra, aquest concepte esdevé encara més definitiu.

Recuperem doncs la memòria "històrica", però tinguem en compte de no excloure ningú. En els dos bàndols que va quedar dividit l'Estat es van produir episodis sagnants, atropellaments, injustícies i destrucció. I després, per si no n'hi havia prou, el conflicte de la Segona Guerra Mundial va acabar d'arrodonir les conseqüències d'aquell període sanguinari que va començar ara ha fet 70 anys.

I com que moltes vegades ens flaqueja la memòria -sobretot pel que ens convé- potser que intentéssim un exercici seriós de reflexió, mesura i racionalitat, perquè aquests episodis contra natura, infernals, inhumans i terribles no es repeteixin mai més entre nosaltres ni en cap altre lloc del món.

Albert Brau i Bagà

L'HELICOBACTER PYLORI, EL BACTERI QUE CAUSA LA MAJORIA DE LLAGUES DE L'ESTÒMAC

El 80% de les gastritis i llagues de l'estòmac no es deuen a la dieta, ni al cafè, ni a l'estrès o "dítxosos" nervis, ni tampoc al tabac, sinó a un bacteri que s'anomena *Helicobacter Pylori*. Es calcula que el 50% de la població tindrà aquest bacteri tot i que a molta gent no li donarà mai cap tipus de símptomes. Es pot diagnosticar simplement amb una anàlisi de sang, a través del test de l'alè o bé amb l'endoscòpia.

Un cop determinat el bacteri, el tractament més efectiu és la triple teràpia que consisteix en la combinació de dos antibiòtics i un inhibidor de la bomba de protons durant 10 dies. A partir d'aquí la millora

dels símptomes és progressiva. Al cap de 6 setmanes d'acabar el tractament el pacient ha de fer un test de l'alè amb urea, una prova molt senzilla i gens cruenta. S'ha de tenir en compte que un mes abans de realitzar-se la prova, el pacient no pot pendre's cap antiàcid ni antibiòtic, ja que aquests medicaments podrien alterar-ne els resultats.

Davant els símptomes d'una gastritis o una llaga és fonamental descartar que el pacient no té aquest bitxet anomenat *Helicobacter Pylori*.

Sílvia Porta i Simó

Al servei de la comarca
des de 1895
Telèf. 938698019
Floristeria 938680301

ah

AGRIPLANT HUGUET
SERVEI INTEGRAL DE JARDINERIA

Tècnic especialista en jardineria
Planificació, construcció i conservació de jardins

CENTRE DE JARDINERIA
c/ Falguera s/n, Jorba s/n
08220 CALAF Telèfon 699 63 35 20

Torà
Pl. de la Creu - Av. Solsona
25750 Torà
Tel. 973 47 34 10
Fax 973 47 38 15
E-mail: oficina.4378@lacaixa.es

A L'AVI JOSEP BADIA

Recordant els dies passats, els mesos i anys al seu costat, recordo la infantesa quan l'avi irrompia en la nostra vida com un company de jocs.

A principis de segle passat, el 1910, va néixer un nen igual que d'altres, però diferent; explicava que, per necessitats familiars, ja als 6 anys estava de mosso cuidant rucs i dormint a la pallera (sens dubte com molts del nostres avis).

Viu la Guerra Civil lluitant a Miranda d'Ebre, essent presoner. Recordo que ens repetia les paraules d'un superior que els deia *"para ser capatàz hay que ser capaz"*. I tant que en va ser, de capaç! Ja que acabada la guerra es casà amb la Dolores de Sanaüja i al cap de 2 anys, quan la filla encara era petita i el fill no havia nascut, va tornar a Torà. I com que el millor no ve sol, ve en companyia de tots, va muntar la primera serra al local del Lluís de l'Estanc. Seguidament es va traslladar al local del Colomo, a la carretera de Solsona, tocant a Ca la Madrona. La feina creixia i els pagesos necessitaven carros; ell, treballant freqüentment amb els ferrers del poble, també amb el Palou i el Miquel Garganter, va poder fer-se la casa i la botiga davant del Ferrer de Cal Gaia, tocant al Ferrer nou, tenint per veïna la Maria de Cal Ribelles.

El món entrava i sortia a plaer, el món amb la seva pols, els seus dubtes i els seus desordres i també la seva música. En el curs de la seva joventut i maduresa sempre ha deixat obertes totes les portes de casa seva. Ha disfrutat passant estones amb els seus amics com l'Isidre de Bellera, el Joan Argerich (de qui parlava els últims dies) i el Josep Vila jugant a la botifarra a cal Faci, fent conversa i amb una gran relació amb el Joan Masses, de Masdengrau, l'Àngel i l'Abelardo Masses, la Montserrat i el Miquel de cal Figueres.

Va arribar el setembre de 1989, la nit era fosca i tothom dormia, quan la Dolores va marxar; la nit és

fosca i ell la crida: *«Torna, estimada meva, el món és adormit i ningú no ho sabrà si tu vens un moment amb les estrelles. El mirall s'ha trencat en mil bocins i en cadascun m'hi veig desmesurat»*. Amb el poble, els amics, el Josep Fargell, el Josep Mª Creus, la Rosalia i el Josep de Ca l'Ars i la Montserrat de Cal Serrador; amb tothom, amb l'amor de la família, sobretot de la seva neboda, la Conxita de Cal Crospis, aquell vell tossut va seguir amb la fusteria. Mai cansat de treballar però sí desitjant reconduir la vida amb la certesa de

que cap esforç cau en terra eixorca, passa els últims 17 anys a Igualada a casa de l'Aurora, la filla.

Allà va trobar els nous amics del Casal on anava cada dia tot passejant per fer el dòmino fins a esgotar la tarda; també va trobar els seus besnèts, va ajudar a caminar la Núria, a cantar la Neus. Va vetllar l'Albert quan dormia. El Jan des que li donava voltes amb la bicicleta encara no l'ha deixat ara. A xutar com els futbolistes va ensenyar al Ricard i en els últims anys escoltava pacientment la petita Meritxell que li deia *"menja que si no, no et faràs gran"*.

Arribant ja al final de la vida, els últims 6 mesos en un estat de absoluta dependència amb la cadira de rodes com a companya, encara el sento que diu (hi estic segura que ho dirà sempre): *«Gràcies Antonio, gràcies. Gràcies Aurora, gràcies Jaime i Carme. Per haver-me acompanyat fins al meu camí cap a l'eternitat; per la delicadesa en curar-me i apaivagar el meu dolor; per comprendre els meus gemecs i queixes; per infondre'm ànim i coratge quan em sentia aclaparat; per l'habitació neta i el llit arranjat; per compartir els meus dubtes i reticències i per la vostra dedicació constatat i seriosa.»*

Josep Badia Vilalta, descansi en pau.

Montse Garriga

Fàbrica de làmpades - Torà
Tel. 973 468 100

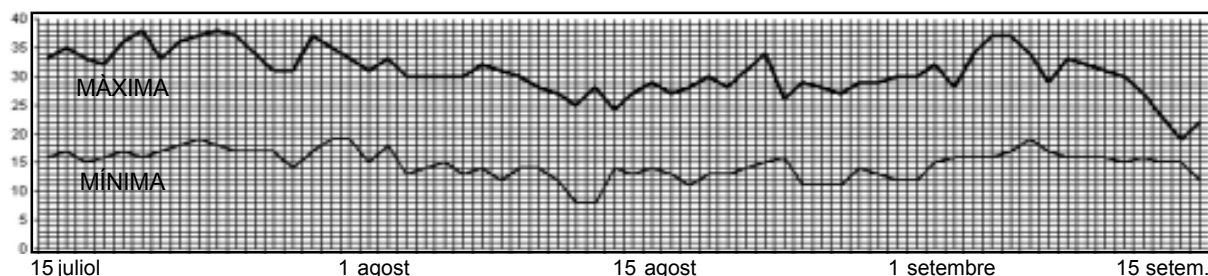
Làmpades de
tots els estils
a preus
excepcionals

Horaris: matí de 2/4 de 9 a 2/4 de 2
tarda de 3 a 3/4 de 7
dissabte de 10 a 1

LA TEMPERATURA DE 15 A 15

PER FERMÍ MANTECA

DADES FACILITADES PER RAMON SANTESMASSES

A l'estiu, aigües mil!

En el número anterior de la revista demanàvem més aigua i vet aquí que durant els últims dos mesos ens ha plogut 137 litres ben repartits (veure requadre). Han caigut generalment a poc a poc i, tret d'algun aragall en camps i camins i d'alguna corredissa en les festes majors, han assaonat bé la terra i l'han deixat preparada per a la sembra tardorenca. En altres llocs, en canvi, les tempestes del setembre han causat destrosses i inconvenients en infraestructures de comunicació i dificultats en els eixos ferroviaris i per carretera.

Pel que fa a les temperatures, mentre que en la segona quinzena de juliol les màximes han estat durant molts dies seguits molt elevades, la resta de l'estiu hem gaudit d'una calor suportable amb registres normalitzats, tal com indica la gràfica, amb mínimes que la marinada dels vespres ha fet baixar a valors molt agradables.

Esperem i desitgem que la tardor sigui també beneficiosa per als nostres boscos, els nostres conreus i per a les reserves d'aigua en pantans i en el subsòl. De totes maneres, és convenient aprendre a estalviar-la i a usar-la convenientment en els usos domèstics i industrials.

PLUGES

16 juliol	29 litres
18 juliol	12 litres
28 juliol	1 litre
15 agost	21 litres
16 agost	22 litres
9 setembre	3 litres
13 setembre	23 litres
14 setembre	14 litres
15 setembre	12 litres

roba de casa

modes

albert

Rita Brau i Rius

Tel. 973 47 31 01 - TORÀ

**FUSTERIA
BACARDIT
DE CALAF, S.L.**

DECORACIÓ - CUINES - PERSIANES -
PARQUET - TREBALLS AMB LA FUSTA

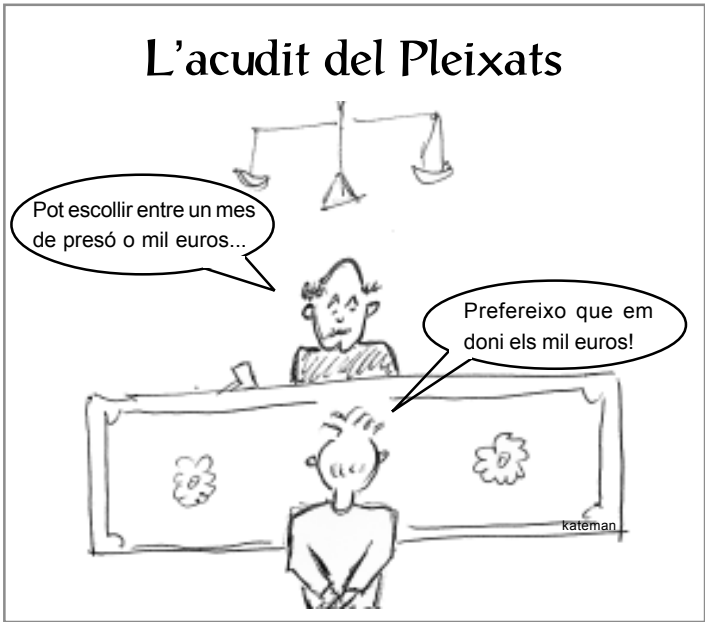
Prior Farràs, 4 08280 CALAF
Tel i Fax 93 869 84 63

SOPA DE LLETRES

O	T	E	L	L	T	O	R	E	I	N	X	I	R	V	A	Q	U	M
S	C	B	T	N	A	N	S	B	T	A	T	E	S	X	E	V	A	X
U	T	I	B	V	A	C	U	N	V	X	I	S	C	A	D	S	M	I
M	E	N	T	D	S	D	Q	A	C	I	R	E	Y	M	S	C	D	V
B	O	N	T	G	A	F	L	E	N	R	T	N	T	U	T	G	S	E
C	R	M	I	S	I	O	X	S	S	I	A	C	R	R	S	E	V	N
M	O	T	L	L	S	T	E	F	T	M	V	C	P	S	R	A	L	S
Z	C	Q	U	L	D	E	P	E	A	I	A	E	A	T	T	E	S	C
T	R	E	V	E	I	B	U	L	R	N	I	M	A	L	A	M	F	A
V	J	O	R	V	E	C	A	L	A	I	C	I	V	E	N	D	A	C
B	P	U	N	A	L	M	C	A	E	M	E	R	C	S	A	N	R	S
D	E	L	E	C	M	E	S	N	T	I	J	O	M	E	D	A	T	A
S	D	P	E	S	N	L	I	Q	U	A	L	B	D	E	S	M	E	N
T	C	A	S	A	P	A	R	T	N	O	C	N	S	O	S	O	N	T
F	E	R	R	C	R	D	O	L	S	I	M	P	O	I	R	R	X	R
E	M	I	T	O	T	D	M	E	S	D	V	O	A	C	R	N	M	E
N	U	V	E	L	L	Y	A	N	L	T	S	A	N	Y	S	I	E	S
C	T	R	U	Ç	R	E	D	T	I	M	I	N	I	L	S	A	X	E
A	Q	S	E	N	A	T	I	G	I	T	A	R	I	X	E	S	C	A
M	E	N	T	A	E	X	S	E	M	P	S	E	R	I	E	C	E	S

Ballant una sardana, vam pensar que hi havia moltes més danses populars al nostre país. A veure si en sabeu trobar deu...

REFRANYS
Quan cau la fulla, cap mal es cura
Trons d'octubre, anys de diluvi
Per Sant Francesc, sembla pagès

SOLUCIONS

La llengua
ENDEVINALLA:
cascavells, gitanes, massurca, rodó
SOPA DE LLETRES:
nans, morisca, contrapàs, malamanya, rotlletó, xiriminimí,

ANTÒNIA BALAGUÉ

ENDEVINALLA

Una senyora molt assenyorada
que sempre va en cotxe
i sempre va mullada.

ACUDIT

Es troben tres amics i,
presumint tots dels seus
progenitors, diu el primer:

-El meu pare és tan ràpid
que tira una fletxa, arrenca a
córrer i, abans que la fletxa arribi
a la diana, arriba ell i l'agafa amb
la mà.

Diu el segon: -El meu pare
encara va més de pressa: tira
amb una escopeta de balins i,
abans d'arribar al plat, els agafa
amb una barretina.

I el tercer diu: -Això no és
res: el meu pare treballa a
l'ajuntament, plega a la una i a
les dotze ja és a casa.

Farmàcia
MARIA FOIX MAS

Plaça del Pati, 5 - Tel. 973 473 220
TORÀ (Lleida)

ROS
autoescola

tel. 973 551 011
973 460 164
973 462 028

FUNERÀRIA DE TORÀ
i COMARCA

J. TORNÉ

Servei permanent 24 h
973 390 862

SERVEI PER A PARTICULARS I
PER A TOTES LES COMPANYIES
D'ASSEGURANCES

REPRESENTANT:
JAUME TARRUELLA I SOLÉ
PLAÇA DE LA FONT, 10 - TORÀ
TEL. 973 473 423

PEIX FRESC / CONGELAT

PLAÇA DEL VALL, 10
25750 TORÀ LLEIDA
TEL. 473481

VILAMAR, S.C.R. - NIF. G-25362427

RESOL

SOLSONA

C/ Sant Nicolau, 4
Tel. 973.48 04 02
revelatges@fotoresol.com

- Reportatges professionals FOTO-VIDEO - DVD.
Demaneu-nos pressupost sense compromís.
- Revelatge de les teves fotografies DIGITALS i
analògiques en 1 HORA.
- Tot tipus de serveis fotogràfics i digitals.

FUSTA, ALUMINI I P. V. C.

Badia

Avgda. Solsona, 17
Tel. 973473181
25750 - TORÀ

**TALLER
MECÀNIC**

R. R.

REPARACIÓ I VENDA DE

- COTXES • MOTOS • BICICLETES
- MOTOSERRES • BOMBES D'AIGUA

Carrer Eras, 19

☎ (973) 47 33 27

25750 TORÀ (Lleida)

T Hostal - Bar
TRÈBOL

Ctra. d'Andorra, s/n.
Tel. 973 473 325
25750 TORÀ (Lleida)

PINTURA
I DECORACIÓ
TÀPIES

PINTURA INTERIOR I EXTERIOR, COL·LOCACIÓ DE PARQUET,
FRISO, PAPER, PANELS DE FUSTA.
RESTAURACIÓ DE MOBLES, PORTES, PERSIANES, LÀMPADES.

c/ Sant Jaume, nº 2 TORÀ Tel. 973473303

VOTAR ÉS FÀCIL

Si vostè té més de divuit anys, dos ulls a la cara, mala llet quan s'enfada, vagina o penis o les dues coses alhora, no s'oblidi que el proper dia de Tots Sants té una cita amb una jove de bon veure, malgrat sigui coixa i influenciable. La noia es diu Democràcia i la coneixerà perquè anirà tapada amb tot de logotips estranys amb sigles intel·ligibles (ERC, PSC, CUP, ICV-EuiA, CiU, PP...). Durant tot el dia l'esperarà al col·legi de sempre, amb un somriure als llavis i una caixa de bombons que només obrirà ben entrada la nit, si hi ha sort; perquè ja l'avisó que davant les impaciències d'uns i altres, potser decideix allargar l'espectacle i despullar-se un mes després. En aquest cas, paciència, tu.

La nostra Democràcia, més simpàtica que la seva cosina mexicana, ha sofert uns anys d'inquietud. I és que al Palau de la Generalitat hi ha hagut canvi de llogaters, la qual cosa sempre és molesta, pel tema de les mudances i els llençols que s'hi perden. Si bé val a dir que l'antic llogater era un senyor gran, treballador i entranyable, també era clar que havia consumit les últimes forces. Llavors, quan el seu hereuet Artur ja es deixava caure sobre el coixí del poder, tot d'una, després de vint-i-tres anys d'omnipresència d'unes sigles, uns senyors que tenia a l'Esquerra li van apartar la butaca... I el drama va estar servit.

És clar que després de tant temps el piset feia olor de ranci, de tancat. Calia que algú apartés la butaca de la finestra perquè es pogués obrir i ventilar. Tasca higiènica que assumí el veí de sota, que feia dies que s'esperava al replà de l'escala, quan l'amic de l'Esquerra li va obrir la porta. Passi, passi, Pasqual...

I l'amic Pasqual, que només entrar ja preguntà on era el vater, preveient que el faria servir en diverses ocasions, va entrar cofoi a l'estança presidencial. Hi havia moltíssimes factures per pagar i va proposar-se fer una reforma integral, amb el company il·lusionat d'Esquerra i un conegut comú, un cap verd

de casa bona. Cal dir que la cosa va començar amb moltes ganes, però amb el temps i els astres en contra. Cada dia tenien els veïns del costat, *zaplebes* feixistes, que quan podien els tallaven la llum i els manipulaven el gas. Per altra banda, els hereus del patriarca, els de la senyera de posa i treu, també feien la punyeta, incapaços de trobar un altre lloc on passar les fredes nits de l'oposició.

Tot i que més endavant els *zaplebes* van ser foragitats de la Moncloa, a Madrid hi arribaren altres tribus, igual de centralistes però amb més *talante*. Aquestes, veient els fills convergents fora del Pati dels Tarongers, van ensumar-hi un bon negoci. Del *talante* i la *Conveniència i Unió*, l'afamat i hàbil Artur en va treure un plat de lleties, la llum al final del túnel. Mentrestant, de resultes d'un seguit de fotografies, cridòries i batusses, l'amic Pasqual, apunyalat pels seus de matinada, decidí, agonitzant i empès pel seu Aparell, tornar a la casa familiar de Sant Gervasi a escriure memòries, projectar euroregions i dissenyar nous Fòrums de les Confitures.

Actualment, aquest guió es troba inacabat. Les següents pàgines s'escriuran en funció del que vostè faci el proper 1 de novembre. Per a simplificar el procés, li facilito les diferents opcions que vostè, ciutadà lliure d'hipoteques i càrregues fiscals, té davant aquest gran repte col·lectiu: 1) deixar les flors al cementiri i anar a votar algun partit amb representació parlamentària (això és molt difícil, vistos els candidats i l'història), 2) deixar les flors al cementiri, passar-hi la baieta i fer servir les paperetes per eixugar-ho, 3) entaforar flors i paperetes a l'abocador municipal, a tocar de la residència d'avis, 4) posar l'avi a la urna i les flors a la residència, 5) posar un panellet amarg a l'urna, perquè se'l mereixen, 6) votar Esquerra i patir fins a l'últim moment... Artur o José... 7) i com a última opció, però només si pateix restrenyiment, deixis d'hòsties i voti en Piqué. Això no falla mai.

DISTRIBUÏDOR DE:
ROCALLA, S.A.

CIMENTS - RAJOLES
CERÀMICA - GRES
ARTICLES SANEJAMENT

Avgda. de Solsona, 18
Fax - Tel. 973 47 31 25
25750 TORÀ

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ

Cpells

Avgda. de la Generalitat, 8
Tel. 973 55 02 02
25210 GUISSONA

BROKER FONTANET S.L.

CORREDORIA D'ASSEGURANCES
ASSESSORIA FISCAL, LABORAL
COMPTABLE EMPRESARIAL
JURÍDICA I INMOBILIÀRIA

Avgda. de la Generalitat, 3
25200 MOLLELLA (Lleida)
tel. 973 712 233 • fax. 973 712 129

•
Carrer Indústria, 7
25500 LA POBLA DE SEGUÍ
tel. 973 66 05 04 • fax. 973 66 05 04

•
Passatge Caputxins, 1, 1r. 1a.
43002 VALLS (Tarragona)
tel. 977 61 35 00 • fax. 977 60 35 00

Des d'aquest balcó obert, esperem la col·laboració d'aquelles persones que ens vulguin enviar els seus escrits literaris i els seus pensaments i records. L'equip de redacció valorarà cada un dels escrits i decidirà publicar el més adient. Moltes gràcies. Avui publiquem una col·laboració d'aquest matrimoni de Torà.

DES DE LES ESTRELLES

El desig de tot home és trobar la raó profunda de la seva existència. La vida, la transcendència, l'amor o la recerca del fi de les coses és el motor que l'impulsa a seguir pel camí de la investigació, vorejant, a vegades, els precipicis de la bogeria i el rebuig social.

Mirant enrere en el temps, contemplo amb un cert regust de nostàlgia les manifestacions de tot el que he estat i no deixo de sorprendre'm de la saviesa amb la qual es manifesta la mare Naturalesa en cada etapa de l'escala evolutiva.

Vosaltres, homes de la terra, us mireu, us compareu amb el que us rodeja i us complaeu de la vostra imatge. Heu arribat a la culminació de la perfecció. No obstant, aquest mateix pensament es va creuar per la ment dels primers homes, aquells que en comparació amb vosaltres podrien ser considerats com a imperfectes. La seva alçada, les seves faccions, la seva pell i la seva intel·ligència no poden ser comparats amb els cànons de perfecció que us apliqueu a vosaltres mateixos i, no obstant, eren perfectes.

La vida busca constantment nous camins d'expressió i quan un li falla, sempre troba l'alternativa en forma de mutació genètica que fa florir una nova espècie, similar a l'anterior però amb un camí nou a recórrer.

L'ésser humà té incorporada en la seva pròpia naturalesa la capacitat de mutació, però només davant camins sense sortida fa ús d'aquesta capacitat. Vosaltres esteu arribant, a poc a poc, al carreró sense sortida del món físic. La vostra capacitat intel·lectual està quasi intacta, però ja pateix defectes que, tard o d'hora, us portaran a plantejar-vos canvis substancials inclús en la vostra pròpia configuració física. Això ajudarà, sens dubte, la pròpia transformació del medi ambient, del vostre propi planeta.

La vostra estructura genètica es veurà alterada de forma natural pel simple fet d'incorporar possibilitats avui només contemplades com a

bogeries. El món de les energies vitalitzadores com a causa del funcionament orgànic, el món de la ment profunda, les capacitats que en dieu paranormals i, per fi, el món de l'esperit, seran els camins no trepitjats pels quals transcorrerà la vostra humanitat en les properes generacions.

Com a conseqüència d'això, el vostre cos físic es tornarà més subtil. El vostre cervell necessitarà un receptacle més gran perquè el còrtex augmentarà el seu tamany, sobretot en la zona

frontal. Els vostres sistemes funcionals com el circulatori, nerviós, respiratori, digestiu i sexual tindrà un funcionament més harmònic, com correspon a un cos energètic més potent i equilibrat.

Viureu, per conseqüent, més anys, que significa més temps d'aprenentatge en cada encarnació i la comunicació telepàtica entre vosaltres i aquells que ja han mort serà fluida i no traumàtica.

Us anireu assemblant més físicament i no existiran diferències en funció del color de la pell o del lloc de naixement. Tampoc us separaran les religions, perquè aquestes deixaran pas a un concepte més universal de la transcendència.

Finalment, l'objectiu humà de viure en harmonia serà una realitat, però abans es farà necessari que els homes de la Terra trenquin d'una vegada les cadenes que els lliguen a un passat fosc, on el misteri i la falsedat han condicionat la seva escala de valors i la seva raó de viure.

Avui, per fi, es comença a obrir la porta del canvi. Un canvi no solament de creences sinó també de la pròpia estructura física, astral i mental. La porta que comunica l'home amb la Creació de la que forma part. Un pla còsmic del qual l'ésser humà és la cèl·lula a partir de la qual es formarà l'organisme conscient sobre el que gira la creació manifestada. Geenom.

Amb amor,

Joana i Ramon

LES CUINERES DEL LLOBREGÓS

MARIA MORROS I PARCERISAS

La **Mari Prat i Noguera** és de Cal Ribera d'Anfesta (La Molsosa). Explica que a casa seva cada diumenge és especial. A més dels de la casa s'hi apleguen les seves germanes, la Montse i la Rosa, amb les respectives famílies, i l'hora de dinar és un bon moment per comentar i explicar tot el que ha esdevingut durant la setmana. En dates més assenyalades, la convocatòria familiar augmenta, cosa que satisfà tothom. La Mari ens comenta que els plats que més agraden a la família són l'arròs amb peix, canalons, macarrons, amanides i escalivada, carn a la brasa, pollastre rostit, fricandó de vedella, llom arrebossat... i un bon repertori de postres.

L'àvia paterna de la Mari, la Maria de Cal Ribera,

havia estat molt bona cuinera i durant anys anava a cuinar els caps de setmana a la Fonda Magdalena de Sant Ramon. No és d'estranyar, doncs, que a la Mari se li doni tan bé la cuina ja que ha aplegat el bon fer de les dones d'Anfesta i de les de Castellfolit per part de la Ramona, la seva mare.

La Mari explica que té un bon repertori de llibres de cuina i que últimament el que més consulta és "*Cuina amb la Paquita de Can Nassos*", que recull les receptes del programa "La Primera Pedra" de RAC-1 i del qual n'ha extret uns bons plats de peus de porc i de pastís de poma.

Avui ens presenta un flam, postre per excel·lència a les nostres contrades i que cada casa fa segons la seva tradició. Vegem com l'elabora la Mari.

FLAM D'OU

Ingredients: 9 ous, 9 cullerades soperes de sucre i 9 vasos de llet (vas petit). Per fer el caramel: 4 cullerades de sucre i un rajolí de vinagre o llimona.

Preparació: En una batedora es posen els ous, el sucre i la llet, i es baten. Quan quedi cremós es fica dins de la flamera on prèviament hi haurem posat el caramel. El courem al "bany maria" al forn durant una mitja hora a 180°.

Presentació: Se serveix en una plata amb cireres o maduixes i nata muntada.

Bon profit !

Frases fetes

- > *Ser un tros de pa*
- > *Arribar a punt de caramel*
- > *El rovell de l'ou*

IMMACULADA NOGUERA I MASANA

Pl. de la Creu, 9 - 25750 TORÀ (Lleida)

Tf. i Fax: 973 473 103

Mòbil: 656 880 762

CEREALS / LLAVORS TORRA, S.L.

C/ Palauet, s/n
25750 TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 483 - 973 473 372
Fax. 973 473 512

En la fotografia, datada l'any 1973, podem veure un grup de persones de diferents cases de Prades, que varen participar en una excursió a l'església vella de la Molsosa.

Probablement va ser organitzada de forma espontània un dia qualsevol de l'estiu d'aquell any i per tant no va coincidir amb la que ja en aquell temps organitzava tot el municipi un dia pels voltants de la festa de Sant Joan. S'aprecia amb dificultat la presència del castell de Boixadors al fons, cap a la dreta de la imatge. És molt provable que la major part del trajecte es fes amb cotxes particulars i només l'últim tram per ascendir al cim (uns tres-cents metres) es fes a peu per un camí estret i amb molt pendent que llavors era l'únic que existia per arribar-hi.

Per cert, la gosseta que surt en primer terme es deia «Faluga».

- 1.- Roser Anglarill (Bertrams) 2.- Valentí Cortada (Bertrams) 3.- Gabril Miquel (Nicolau) 4.- Mn. Josep Miquel (Nicolau) 5.- Carme Comardons (Palà) 6.- Valerí Miquel (Nicolau) 7.- Ramon Serra (Barri) 8.- Teresa Boladeras (Barri) 9.- Conxita Piqué (Barri) 10.- Teresa Noguerola (Barri) 11.- Ferran Miquel (Nicolau) 12.- Lluís Miquel (Nicolau) 13.- Xavier Miquel (Nicolau) 14.- Núria Cortada (Bertrams) 15.- M. Dolors Cortada (Bertrams) 16.- Montserrat Miquel (Nicolau) 17.- M. Alba Cortada (Bertrams)

COTO DE CAÇA INTENSIVA ENCONILLS

RAMON PORTA

Telf.: 973 473 323 - Mòbil 636 95 08 08

SORTIDES AMB BICICLETA DES DE SANAÜJA

Sota l'impuls de l'Ajuntament, aquest estiu han tingut lloc a Sanaüja diverses sortides amb bicicleta, on la nota dominant ha estat la participació conjunta d'adults i d'infants.

Aquestes pedalades populars, sense cap tipus de competició, han comptat amb una nodrida assistència, des de la realitzada el dia 19 d'agost a Sallent, fins a la tradicional baixada des de Santes Creus de Bordell, que tingué lloc el dia 9 de setembre, com a part dels actes de la Festa Major de Sanaüja.

Totes les sortides finalitzaren amb un refrescant i merescut bany a la piscina municipal.

EL CLUB DE FUTBOL TORÀ ESTRENA ENTRENADOR

La novetat més destacada d'enguany al C.F. Torà és la incorporació de l'entrenador Fidel Bosch, d'Oliana, més conegut amb el sobrenom de "Ganxet". Aquest entrenador és molt popular a la població, ja que l'any 1984 va aconseguir ascendir el Torà a la Segona Regional. El club, a més,

preveu incorporar fins a vuit jugadors nous.

La presentació de l'equip es va fer durant la Festa Major amb un amistós contra el C.F. Solsona, de la Segona Regional barcelonesa. El Torà es va imposar per 3 gols a 2, amb un Eduard decisiu.

EL CÓS DE SANT GIL, MÉS POPULAR QUE MAI

La cursa que organitza l'APACT amb motiu del tradicional Cós de Sant Gil, durant la Festa Major, ha tingut aquest any una participació rècord amb 120 noies i nois del poble.

En aquesta activitat tota la quitxalla té premi pel sol fet de participar-hi: una bossa de xutxes.

La fotografia de sota correspon als tres primers classificats de cada categoria que reben, a més, el càntir commemoratiu de la festa i els trofeus cedits per l'Excm. Ajuntament de Torà.

L'activitat ha estat subvencionada pel Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana.

ALLOTJAMENT RURAL INDEPENDENT

- Masia amb capacitat per a 9 persones
- Llar de foc
- Banyera d'hidromassatge
- Calefacció central
- Televisió i fil musical a totes les habitacions
- Barbacoa
- Piscina pròpia a 1,4 Km.

Un tranquil
lloc d'encant rural

AGROTURISME 25752 Lloberola (Biosca) - Lleida (Spain)

Tel. 973 296 180 - 627 004 408 - 637 990 322

www.calvinaire.turismerural.com

JOLONCH MATILLAS, C.B.
CENTRE COMERCIAL

C/ Eres, 14
25750 Torà (Lleida)
Telf. 973473217

CLÍNICA DENTAL
TORÀ

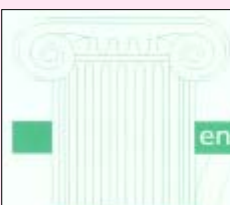

ADULTS - NENS
TOTES LES ESPECIALITATS

CHRISTIAN TAYEDA LEMA
Professor de la Universitat de Barcelona

De dilluns a divendres de 10 a 13 h. i de 16 a 20 h
Dissabtes, de 10 a 13 h

Dr. Maluqué, 1, 1er. 1a.
Telèfon 973 473 527
25750 TORÀ

enguixats i decoració

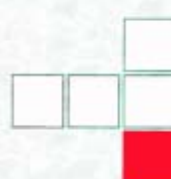
FRANCO, s.l.

Disseny i muntatges en:

- * cornises
- * plafons
- * batacons i sostres desmuntables

c/. Baix, 17, 2n. • 25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 47 34 35 • Tel. Mòbil 617 283 849

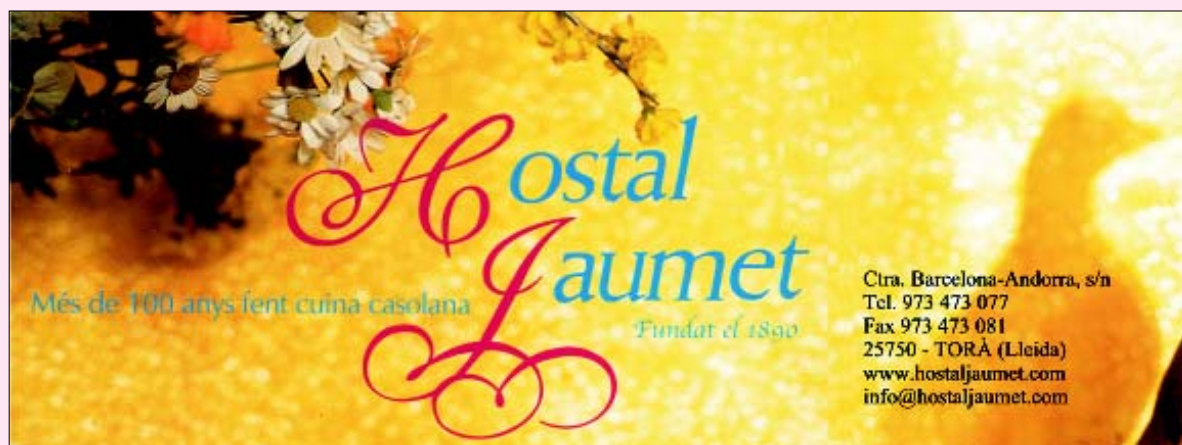

VILAMÚ^{SA}

Ctra. d'Andorra, 14
25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 47 30 61
Fax. 973 47 34 36

MARBRES, GRANITS, LLARS DE FOC, LÀPIDES., MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ, MOBILIARI PER A LA CUINA I BANY, MAQUINÀRIA, PINTURES, MUNTATGE DE PLADUR, ELECTRODOMÈSTICS

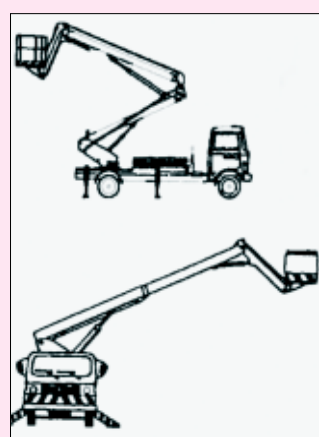

Hostal Jaumet

Més de 100 anys fent cuina casolana

Fundat el 1890

Ctra. Barcelona-Andorra, s/n
Tel. 973 473 077
Fax 973 473 081
25750 - TORÀ (Lleida)
www.hostaljaumet.com
info@hostaljaumet.com

Electroinstal·lacions

JOAN MASANÉS BERTRAN

ELECTRICITAT, FONTANERIA, CALEFACCIÓ
SERVEI I LLOGUER CAMIÓ AMB PLATAFORMA AÈRIA

Plaça del Vall, 34. 25750 Torà

TEL-FAX: 973473200 mòbil 670881610

TALLER TORANÈS

ANTONI FERRER

REPARACIÓ GENERAL
GRUA PERMANENT

Castrol

Taller TORANÈS

J.A. FERRER

REPARACIÓ GENERAL
SERVEI DE GRUA PERMANENT
SERVEI DE TAXI
Ctra. Seu d'Urgell
25750 Torà (Lleida)

Telf. 973 473 080 Mòbil 607559909